

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
01.07.2014
RT I, 21.06.2014, 11

Välja kuulutanud
Vabariigi President
17.06.2014 otsus nr 460

Kriminaalmenetluse seadustiku ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 12.06.2014

§ 1. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 6 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kuriteo asjaolude ilmnemisel on uurimisasutus ja prokuratuur kohustatud toimetama kriminaalmenetlust, kui puuduvad käesoleva seadustiku §-s 199 sätestatud kriminaalmenetlust välistavad asjaolud või kui käesoleva seadustiku § 201 lõike 2, § 202, 203, 203¹, 204, 205, 205¹, 205²või § 435 lõike 3 kohaselt puudub alus kriminaalmenetlus lõpetada.”;

2)paragrahvi 15 pealkirjast jäetakse välja sõnad „ja suulisus”;

3)paragrahvi 15 lõike 2 punktist 1 jäetakse välja sõna „suuliselt”;

4)seadust täiendatakse §-ga 34¹järgmises sõnastuses:

„§ 34¹. Kahtlustatava õigus tutvuda kriminaaltoimiku materjalidega

(1) Kahtlustataval on õigus taotleda juurdepääsu tõenditele, mis on olulised tema vastu esitatud kahtlustuse sisu täpsustamiseks, kui see on vajalik õiglase menetluse ja kaitse ettevalmistamise tagamiseks. Juurdepääs kogutud tõenditele tagatakse hiljemalt pärast seda, kui prokuratuur on kohtueelse menetluse lõpuleviiduks tunnistanud ja esitanud kriminaaltoimiku tutvumiseks käesoleva seadustiku § 224 järgi.

(2) Kahtlustataval on õigus taotleda juurdepääsu tõenditele, mis on olulised vahistamistaotluse põhjendatuse arutamiseks ning kinnipidamise ja vahistamise vaidlustamiseks kohtus.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud tõenditele juurdepääsu võimaldamise otsustab prokuratuur. Prokuratuur võib määrusega keelduda tõenditele juurdepääsu võimaldamisest, kui see võib oluliselt kahjustada teise isiku õigusi või kui see võib kahjustada kriminaalmenetlust.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud prokuratuuri keeldumise määruse peale võib esitada kaebuse vastavalt käesoleva seadustiku § 228 sätetele.”;

5)seadust täiendatakse §-ga 35¹järgmises sõnastuses:

„§ 35¹. Kahtlustatava ja süüdistatava õiguste tutvustamine

(1) Kahtlustatavale ja süüdistatavale tutvustatakse viivitamata tema õigusi suuliselt või kirjalikult lihtsas ja arusaadavas keeles. Õiguste selgitamise kohta võetakse allkiri.

(2) Kahtlustatavale või süüdistatavale, kes on kinni peetud või vahistatud, antakse viivitamata kirjalik õiguste deklaratsioon tema õiguste kohta kriminaalmenetluses. Kahtlustataval ja süüdistataval on õigus hoida deklaratsiooni enda valduses kinnipidamise või vahistamise aja jooksul.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kahtlustatav või süüdistatav ei valda eesti keelt, antakse talle õiguste deklaratsioon tema emakeeles või keeles, mida ta valdab.

(4) Õiguste deklaratsiooni näidisevormi kehtestab justiitsminister määrusega.”;

6)paragrahvi 42 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) advokaat, kelle pädevus kriminaalmenetluses tuleneb uurimisasutuse, prokuratuuri või kohtu määramisest ning Eesti Advokatuuri poolsest nimetamisest (määratud kaitsja).”;

7)paragrahvi 43 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kriminaalmenetluses võivad kaitsja valida kahtlustatav, süüdistatav ja süüdimõistetud kas isiklikult või teise isiku vahendusel.

(2) Kaitsja määrab uurimisasutus, prokuratuur või kohus, kui:

1) kahtlustatav või süüdistatav ei ole endale kaitsjat valinud, kuid on taotlenud kaitsja määramist;
2) kahtlustatav või süüdistatav ei ole endale kaitsjat taotlenud, kuid kaitsja osavõtt on kohustuslik käesoleva seadustiku § 45 järgi.

(3) Menetleja teavitab kahtlustatavat või süüdistatavat viivitamata talle kaitsja määramisest ning edastab talle Eesti Advokatuuri nimetatud riigi õigusabi osutava advokaadi kontaktandmed.

(4) Kui kriminaalasjas puudub kahtlustatav või süüdistatav, kuid prokuratuur on taotlenud tunnistaja ütluste deponeerimist, nimetab Eesti Advokatuur eeluurimiskohtuniku määramisel kaitsja võimaliku kahtlustatava huvide esindamiseks tunnistaja ülekuulamisel.

(5) Uurimisasutuse, prokuratuuri või kohtu määrus kaitsja määramiseks saadetakse kaitsja nimetamiseks Eesti Advokatuurile.”;

8)paragrahvi 44 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Uurimisasutus, prokuratuur või kohus võib määrata kriminaalmenetluses asenduskaitsja seaduses sätestatud juhtudel.”;

9)seadustikku täiendatakse §-ga 44¹ järgmises sõnastuses:

„§ 44¹. Asenduskaitsja riigi õigusabi korras

(1) Kohtueelses menetluses nimetab asenduskaitsja uurimisasutuse, prokuratuuri või kohtu määruse alusel Eesti Advokatuur, kui valitud kaitsja ei saa 12 tunni jooksul arvates isiku kahtlustatavana kinnipidamisest, või muudel juhtudel 24 tunni jooksul arvates kahtlustatava või süüdistatavaga kaitsekokkuleppe sõlmimisest või menetleja juurde kutsumisest, asuda kaitseülesandeid täitma ja ta ei ole nimetanud endale asenduskaitsjat.

(2) Kohtumenetluses võib kohus otsustada asenduskaitsja määramise, kui valitud või määratud kaitsja ei saa ilmuda kohtuistungile üldmenetluse asjas, milles ta on võtnud endale kaitsekohustuse, ja ta ei ole nimetanud endale asenduskaitsjat.

(3) Kui valitud või määratud kaitsjal ei ole võimalik osaleda asja kohtulikul arutamisel kolme kuu jooksul arvates eelistungi toimumisest, määrab kohus asenduskaitsja, kohustades Eesti Advokatuuri nimetama kaitsja ühe kuu jooksul arvates kohtumääruse koostamisest ning tagama nimetatud kaitsja osalemise kohtulikul arutamisel kahe kuu jooksul tema nimetamisest arvates. Kui alates kohtumääruse koostamisest ühe kuu jooksul selgub, et valitud või määratud kaitsja saab ise asuda kaitsekohustust täitma, siis Eesti Advokatuur kohtumäärust ei täida, andes sellest koos põhjendusega kohtule teada.

(4) Käesolevas paragrahvis nimetatud juhtudel osaleb määratud asenduskaitsja kriminaalmenetluses seni, kuni kahtlustatava või süüdistatava valitud või määratud kaitsja saab asuda kaitseülesandeid täitma.

(5) Käesolevas paragrahvis nimetatud juhtudel ei lõpeta asenduskaitsja määramine kahtlustatava või süüdistatava valitud või määratud kaitsja volitust ega vabasta kaitsjat kaitsekohustusest.

(6) Käesolevas paragrahvis nimetatud juhtudel peab määratud asenduskaitsja enne kaitseülesande täitmisele asumist võimaluse korral konsulteerima kahtlustatava või süüdistatava valitud või määratud kaitsjaga ning järgima kaitseülesande täitmisel valitud või määratud kaitsja juhiseid.”;

10)paragrahvi 45 lõike 2 punkti 1 täiendatakse pärast sõna „kuriteo” sõnadega „või õigusvastase teo”;

11)paragrahvi 46 lõige 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

12)paragrahvi 55 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

13)paragrahvi 66 lõikest 2 jäetakse välja sõnad „käesoleva seadustiku § 289 lõikes 4 sätestatud juhul”;

14)paragrahvi 67¹ lõikes 3 asendatakse sõna „kolme” sõnaga „kahe”;

15)paragrahvi 126 täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

„(1¹) Asitõendi, mida ei ole võimalik tagastada seaduslikule valdajale ning mille hoidmise kulu on ebamõistlikult suur, võib prokuratuuri taotlusel ja eeluurimiskohtuniku määruse alusel võõrandada. Võõrandamisest saadud summa arestitakse.”;

16)paragrahvi 126 lõige 2¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2¹) Konfiskeerimise tagamiseks arestitud vara võib prokuratuuri taotlusel ja omaniku nõusolekul ning eeluurimiskohtuniku määruse alusel võõrandada. Vara võib võõrandada omaniku nõusolekuta, kui selle hoidmise kulu on ebamõistlikult suur või kui see on vajalik, et hoida ära vara väärtuse olulisel määral vähenemine. Võõrandamisest saadud summa arestitakse.”;

17)paragrahvi 126 täiendatakse lõikega 2²järgmises sõnastuses:

„(2²) Konfiskeerimise tagamiseks arestitud väärtusetu või väheväärtusliku asja, piraatkauba ja võltsitud kauba võib omaniku nõusolekuta hävitada või seaduses sätestatud juhul ümber töötada prokuratuuri taotlusel eeluurimiskohtuniku määruse alusel, kui nende hoidmise kulu on ebamõistlikult suur.”;

18)paragrahvi 130 lõikest 4 jäetakse välja sõnad „linna- või”;

19)paragrahvi 131 lõikes 3¹asendatakse tekstiosa „lõikes 3” tekstiosaga „lõigetes 2 ja 3”;

20)paragrahvi 142 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Arestitud vara võetakse ära või antakse vastutavale hoiule. Vara antakse vastutavale hoiule hoiulepingu alusel. Vara hoidja tagab vara säilimise ning teda hoiatatakse, et vara loata kasutamine, käsutamine või selle tahtlik kahjustamine toob kaasa kriminaalkaristuse.”;

21)paragrahvi 142 lõikes 8 asendatakse sõna „prokuratuur” sõnaga „eeluurimiskohtunik”;

22)paragrahvi 142 lõiget 11 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Kinnisasja vabastab aresti alt eeluurimiskohtuniku määrusega.”;

23)paragrahvi 145 täiendatakse lõigetega 4¹ja 4²järgmises sõnastuses:

„(4¹) Määrusele, millega kohustatakse menetlusosalist tasuma Eesti Vabariigile rahasumma tulenevalt nõudest, mis ei ole tekkinud riigi ega riigi haldusorgani osalemisest kohtus menetlusosalisena, võib kohus eraldi dokumendis lisada nõude tasumiseks vajalikud andmed.

(4²) Käesoleva paragrahvi lõikes 4¹nimetatud nõude täitmiseks vajalike andmete loetelu ja nende vormistamisele esitatavad tehnilised nõuded kehtestab justiitsminister määrusega.”;

24)paragrahvi 154 lõike 2 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) andmed süüdistatavale kohaldatud tõkendite kohaldamise ja muutmise ning kehtiva tõkendi kohta.”;

25)paragrahvi 154 lõiget 2 täiendatakse punktiga 13 järgmises sõnastuses:

„13) andmed kriminaalhooldusametniku määramise kohta.”;

26)paragrahvi 156¹lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud helisalvestise koopia valmistamise eest võetava tasu suuruse kuni viis eurot ja selle maksmise korra kehtestab justiitsminister määrusega.”;

27)paragrahvi 156¹täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud protokoll koopia eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduse § 58 lõikes 1 sätestatud määras.”;

28)paragrahvi 159 täiendatakse lõigetega 3 ja 4 järgmises sõnastuses:

„(3) Otsusele, millega kohustatakse menetlusosalist tasuma Eesti Vabariigile rahasumma tulenevalt nõudest, mis ei ole tekkinud riigi ega riigi haldusorgani osalemisest kohtus menetlusosalisena, võib kohus eraldi dokumendis lisada nõude tasumiseks vajalikud andmed.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud nõude täitmiseks vajalike andmete loetelu ja nende vormistamisele esitatavad tehnilised nõuded kehtestab justiitsminister määrusega.”;

29)paragrahvi 160⁴lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud koopia eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduse § 58 lõikes 1 sätestatud määras.”;

30)paragrahvi 175 lõike 1 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) käesoleva seadustiku § 224 lõike 1 kohaselt kaitsjale kriminaaltoimiku materjalist koopia tegemise kulud riigilõivuseaduse § 58 lõikes 1 sätestatud määras.”;

31)paragrahvi 180 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesoleva seadustiku § 175 lõike 1 punktis 4 sätestatud menetluskulude määramisel arvestab kohus hüvitamise otsuse tegemisel menetluskulude tekkimise aluseid ja asjaolusid.”;

32)paragrahvi 189 täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Kannatanu, tunnistaja, tõlgi, eksperdi ja asjatundja kulude hüvitamise võib menetleja lahendada pealdisena vastaval taotlusel.”;

33)paragrahvi 199 lõiget 1 täiendatakse punktiga 8 järgmises sõnastuses:

„8) samadel asjaoludel toimetatakse kriminaalmenetlust teises riigis või kriminaalmenetlus on koondatud teise riiki käesoleva seadustiku §-des 436¹–436⁶ sätestatud alustel.”;

34)paragrahvi 201 lõikes 1 asendatakse sõnad „saadab uurimisasutus või prokuratuur” sõnadega „võib uurimisasutus või prokuratuur saata”;

35)paragrahvi 202 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „karistusseadustiku § 69²lõikes 2” tekstiosaga „karistusseadustiku § 69²lõikes 5”;

36)paragrahvi 203¹lõike 1 punktid 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„1) karistusseadustiku §-des 133¹, 133², 134, 138–139, 141 ja 143 nimetatud kuritegudes ning §-s 144 nimetatud kuriteos, kui kannatanu on noorem kui kaheksateistaastane;

2) täisealise poolt alla neljateistaastase kannatanu vastu toimepandud kuritegudes.”;

37)paragrahvi 206 lõike 1 punktis 1, § 209 lõikes 1 ja § 223 lõikes 1 asendatakse arv „205¹” arvuga „205²”;

38)paragrahvi 215 lõiget 1 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

„Nõude või määruse täitmiseks tehtavaid kulutusi ei hüvitata.”;

39)paragrahvi 216 lõike 2 sissejuhatavast lauseosast jäetakse välja sõna „ühe”;

40)paragrahvi 224 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Käesoleva paragrahvi lõigetes 5 ja 8 nimetatud koopiade eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduse § 58 lõikes 1 sätestatud määras.”;

41)paragrahvi 224¹lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „ametiruumides” sõnadega „või kinnipidamiskohas”;

42)paragrahvi 225 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kahtlustatava või süüdistatava taotluse lühimenetluse kohaldamiseks läbivaatamisel juhindutakse käesoleva seadustiku §-st 234. Lühimenetluse kohaldamise taotluse läbivaatamise kohta ei vormistata määrust. Prokuratuuri poolt lühimenetluse kohaldamisest keeldumist ei saa vaidlustada.”;

43)paragrahvi 226 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

44)paragrahvi 227 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui kaitsja ei esita kaitseakti käesolevas paragrahvis ettenähtud tähtjaks, teatab kohus sellest viivitamata Eesti Advokatuuri juhatusele ning teeb süüdistatavale ettepaneku valida endale uus kaitsja kohtu määratud ajaks või määrab süüdistatavale asenduskaitsja, kohustades Eesti Advokatuuri nimetama kaitsja vastavalt käesoleva seadustiku § 44¹ lõikele 1.”;

45) paragrahvi 256¹ tekstist jäetakse välja sõnad „kuriteo toimepanemise järel”;

46) paragrahvi 256² lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kiirmenetluse protokollile lisatakse muud tõendid ja käesoleva seadustiku § 222 lõikes 3 nimetatud õiend.”;

47) paragrahvi 288 täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Ristküsitlusel suunavate küsimuste esitamisel ning kohtu poolt loa andmisel arvestatakse käesoleva seadustiku §-s 288¹ sätestatud.”;

48) paragrahvi 306 lõiget 1 täiendatakse punktiga 15 järgmises sõnastuses:

„15) kas kohtulahendi lisaks on § 145 lõikes 4¹ või § 159 lõikes 3 nimetatud dokument, mis sisaldab nõude tasumiseks vajalikke andmeid.”;

49) paragrahvi 306 lõike 3 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud küsimuste lahendamist koostatakse kohtuotsus või selle resolüütiivosa, mille allkirjastavad digitaalselt kõik kohtukoosseisu liikmed.”;

50) paragrahvi 306 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kohus võib otsuse vormistada ja allkirjastada paberil, kui kohtust või kohtukoosseisu liikmest sõltumatul põhjusel ei ole võimalik täita käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõudeid.”;

51) paragrahv 317 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 317. Kohtuotsuse koopia ja väljatrüki andmine

(1) Pärast kohtuotsuse kuulutamist või teatavaks tegemist võib sellega tutvuda kohtus. Kohtumenetluse poole soovil antakse talle kohtuotsuse koopia või väljatrükk.

(2) Vahistatud süüdistatavale saadetakse või antakse kohtuotsuse koopia või väljatrükk viivitamata pärast kohtuotsuse kuulutamist või kohtu kaudu teatavaks tegemist.”;

52) paragrahvi 332 lõike 1 punktis 6 asendatakse arv „280” arvuga „280¹”;

53) paragrahvi 366 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

„9) üldmenetluses tehtud sellise kohtuotsuse jõustumine, millega tuvastatakse kuriteosündmuse puudumine, kui teistetavas asjas on isik selles kuriteosündmuses osalemise eest süüdi mõistetud.”;

54) paragrahvi 385 punktid 26 ja 27 tunnistatakse kehtetuks;

55) paragrahvi 415 lõike 1 punkt 3 jäetakse välja;

56) paragrahvi 417 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kui süüdimõistetut ei ole tasunud rahalist või varalist karistust määratud tähtpäevaks või osastatud rahalise karistuse tähtaegu ei ole järgitud ja rahalise või varalise karistuse tasumise tähtaega ei ole käesoleva seadustiku §-s 424 sätestatud korras pikendatud ega ajatatud ning süüdimõistetul ei ole vara, millele sissenõuet pöörata, teatab kohtutäitur hiljemalt kolme aasta möödumisel rahalise või varalise karistuse kohtutäituri menetluse võtmisest, kuid hiljemalt seitsme aasta möödumisel kohtuotsuse jõustumisest maakohtule täitmise võimatusel. Kui puuduvad karistuse asendamist välistavad asjaolud, otsustab täitmiskohtunik rahalise või varalise karistuse asendamise karistusseadustiku §-des 70 ja 71 sätestatud korras. Rahalise või varalise karistuse asendamisest teavitab kohus süüdimõistetut ja kohtutäiturit.”;

57) paragrahvi 427 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „tühistamise” sõnadega „või katseaja pikendamise või karistuse täitmisele pööramise”;

58)paragrahvi 432 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „§ 427 lõikes 2” tekstiosaga „§ 427 lõigetes 1 ja 2”;

59)paragrahvi 435 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Rahvusvahelise kriminaalmenetluselase koostöö keskasutus on Justiitsministeerium, kui seaduses või Eesti Vabariigile siduvas rahvusvahelises õigusaktis ei ole sätestatud teisiti.

(2) Seaduses ning Eesti Vabariigile siduvas rahvusvahelises õigusaktis sätestatud ulatuses on rahvusvaheliseks kriminaalmenetluselaseks koostööks pädevad õigusasutused kohus, prokuratuur, Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitsepolitsei, Maksu- ja Tolliamet, Keskkonnainspeksioon, Konkurentsiamet ja Sõjaväepolitsei.”;

60)paragrahvi 436 täiendatakse lõikega 1³ järgmises sõnastuses:

„(1³) Eesti Vabariik ei või keelduda rahvusvahelisest koostööst riiklike majandushuvide, välispoliitiliste huvide või muude kaalutluste alusel, kui see oleks vastuolus Eestile siduva välislepinguga.”;

61)paragrahvi 436 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Eesti Vabariik võib keelduda rahvusvahelisest koostööst, kui on ilmne, et Euroopa Liidu väline riik ei taga piisavat andmekaitse taset. Vastava otsuse teeb Justiitsministeerium kooskõlastatult Välisministeeriumi, Andmekaitse Inspeksiooni ja Riigiprokuratuuriga.”;

62)seadustikku täiendatakse §-dega 436¹–436⁷ järgmises sõnastuses:

„§ 436¹. Kuritegude suhtes paralleelsete menetluste lubamatus

(1) Sama isiku suhtes samu kuriteoasjaolusid käsitleva kriminaalmenetluse läbiviimist mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis välditakse.

(2) Kui prokuratuur või kohtumenetluses kohus saab teada, et sama isiku suhtes viiakse läbi samu kuriteoasjaolusid käsitlevat kriminaalmenetlust teises riigis, on ta kohustatud võtma ühendust kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil vastava riigi pädeva õigusasutusega eesmärgil koondada kriminaalmenetluse läbiviimine ühte riiki.

§ 436². Ühenduse võtmise kohustus

(1) Kui paralleelsete kriminaalmenetluste läbiviimise korral on ühendust võtvaks riigiks Eesti, esitab prokuratuur või kohtumenetluses kohus kirjalikult esmasel ühenduse võtmisel järgmised andmed:

- 1) pädeva õigusasutuse nimetus ja kontaktandmed;
- 2) kriminaalmenetluse esemeks olevate tegude asjaolude kirjeldus;
- 3) kahtlustatava või süüdistatava ning vajaduse korral kannatanu nimi, elu- või asukoht ja aadress, sünniaeg, kodakondsus, isikut tõendava dokumendi nimetus ja number ning emakeel;
- 4) andmed kahtlustatava või süüdistatava kinnipidamise või vahistamise kohta;
- 5) kriminaalmenetluse menetlusstaadium.

(2) Esmasel ühenduse võtmisel tuleb märkida vastamise tähtaeg. Kui kahtlustatav või süüdistatav viibib vahi all, tuleb taotleda kiireloomulist vastust.

(3) Kui Eestile ei ole teada paralleelset kriminaalmenetlust läbiviiva riigi pädev õigusasutus, asub prokuratuur või kohtumenetluses kohus pädeva õigusasutuse väljaselgitamiseks ühendusse Eurojusti Eesti liikmega või Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku kontaktisikutega.

(4) Paralleelsete kriminaalmenetluste läbiviimise korral võtab Eesti ühendust ja esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 märgitud andmed liikmesriigi poolt aktsepteeritavas keeles.

§ 436³. Teabepäringule vastamise kohustus

(1) Eestile saabunud teabepäringule on prokuratuur või kohtumenetluses kohus kohustatud kirjalikult vastama, et kinnitada teabepäringu objektiks oleva kriminaalmenetluse läbiviimist või teatada kriminaalmenetluse puudumisest.

(2) Kui Eestis viiakse läbi teabepäringu objektiks olevat kriminaalmenetlust, esitatakse vastuses kriminaalmenetluse kohta järgmine teave:

- 1) pädeva õigusasutuse nimetus ja kontaktandmed;
- 2) kas kriminaalmenetlust viiakse läbi osa või kõikide tegude suhtes, mille kohta on teabepäring esitatud, või kas kriminaalmenetlust on läbi viidud;
- 3) selle isiku nimi, sünniaeg, elu- või asukoht ja aadress, kodakondsus, isikut tõendava dokumendi nimetus ja number ning emakeel, kelle suhtes viiakse läbi või on läbi viidud kriminaalmenetlus;
- 4) kriminaalmenetluse staadium ning lõpliku menetlusotsuse korral lõpliku otsuse laad ja tegemise kuupäev;
- 5) muu kriminaalmenetlust puudutav teave, kui selle avaldamine ei kahjusta kriminaalmenetluse edasist läbiviimist.

(3) Kui Eestile saabunud teabepäringus märgitud kriminaalmenetlusega seotud kahtlustatav või süüdistatav viibib vahi all, vastab prokuratuur või kohtumenetluses kohus teabepäringule viivitamata.

(4) Kui teabepäringule ei ole võimalik viivitamata või kehtestatud tähtaja jooksul vastata vajalike kriminaalmenetluse asjaolude täpsustamise või isiku identifitseerimisega seonduva tõttu, teatatakse sellest teabepäringu edastanud riigi pädevale õigusasutusele, teatades tähtaja, mille jooksul teave edastatakse.

(5) Eestile saabunud teabepäringule koostatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 märgitud andmeid sisaldav vastus liikmesriigi poolt aktsepteeritavas keeles.

§ 436⁴. Konsultatsioonid menetluse jätkamise asukohariigi otsustamiseks

(1) Kui teabevahetuse tulemusena on selgunud, et sama isiku suhtes viiakse läbi samu kuriteoasjaolusid käsitlevat kriminaalmenetlust Eestis ja teises Euroopa Liidu liikmesriigis, alustab prokuratuur või kohtumenetluses kohus teise riigi pädeva õigusasutusega konsultatsioone, et otsustada kriminaalmenetluse läbiviimine koondada ühte riiki.

(2) Konsultatsioonide käigus võetakse kriminaalmenetluse läbiviimise asukohariigi otsustamisel arvesse:

- 1) kuriteo või enamuse kuritegude toimepanemise kohta;
- 2) kahju või suurema osa kahju tekkimise kohta;
- 3) vahi all viibiva kahtlustatava või süüdistatava viibimiskohta;
- 4) vajadust kahtlustatava või süüdistatava väljaandmiseks või loovutamiseks muude võimalike kriminaalmenetlustega seonduvalt;
- 5) kahtlustatava või süüdistatava kodakondsust ja elukohta;
- 6) kannatanute või tunnistajate asukohta ja muid olulisi huve;
- 7) tõendite lubatavust ja muid võimalikke viivitusi kriminaalmenetluse jätkamisel.

(3) Kui kriminaalmenetluse jätkamise asukohariiki ei suudeta kokku leppida, pöörduvad konsultatsioone pidavate riikide pädevate õigusasutuste juhid otsuse tegemiseks Eurojusti poole.

§ 436⁵. Menetlus konsultatsioonide toimumisel

(1) Konsultatsioonide toimumise ajal tuleb jätkata kriminaalmenetluse läbiviimist.

(2) Konsultatsioonide toimumise ajal esitavad konsultatsioonidega seotud riikide pädevad õigusasutused vastastikku kriminaalmenetlustega seotud olulist teavet tehtavate menetlustoimingute kohta, välja arvatud riigisaladuseks olev teave.

§ 436⁶. Kriminaalmenetluse jätkamine menetluskonflikti lahendamisel

(1) Kui paralleelselt läbiviidud kriminaalmenetluse jätkamine otsustatakse koondada Eestisse, on prokuratuuril õigus taotleda paralleelset menetlust läbiviinud riigi kriminaalmenetlusest tõendeid, mis on vajalikud kriminaalmenetluse jätkamiseks ja lõpuleviimiseks Eestis.

(2) Kui paralleelselt läbiviidud kriminaalmenetluse läbiviimine koondatakse teise riiki, edastab prokuratuur või kohtumenetluses kohus Eesti kriminaalmenetluses kogutud tõendid kriminaalmenetlust jätkava riigi pädevale õigusasutusele selle taotlusel.

(3) Kui Eestis paralleelselt läbiviidud kriminaalmenetlus koondatakse teise riiki, lõpetatakse kriminaalmenetlus Eestis.

§ 436⁷. Eurojusti pädevus menetluskonflikti lahendamisel

(1) Käesoleva seadustiku §-des 436¹–436⁶ sätestatu ei piira Eurojusti võimalusi osaleda menetluskonflikti lahendamisel.

(2) Käesoleva seadustiku § 436⁴ lõikes 3 sätestatud juhul on Eurojusti otsus kahes või enamas riigis läbiviidava paralleelse kriminaalmenetluse koondamise aluseks ühte kriminaalmenetlust läbiviivasse riiki, võttes arvesse käesoleva seadustiku § 436⁴ lõikes 2 sätestatut.”;

63) paragrahvi 437 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Eesti Vabariik kannab taotleva ja täitva riigina kõik oma territooriumil välislepingust või muust Eesti Vabariigile siduvast õigusaktist tekkinud kulud juhul, kui kokkuleppel välisriigiga ei ole otsustatud teisiti.”;

64) paragrahvi 447 lõiget 1 ja 2 asendatakse sõna „Riigiprokuratuuri” sõnaga „prokuratuuri”;

65)paragrahvi 449 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kui välismaalane esitab kohtus kaitsja juuresolekul kirjaliku avalduse, et ta on nõus enda väljaandmisega ilma väljaandmismenetuseta, siis otsustab tema väljaandmise justiitsminister taotluse alusel ilma käesoleva seadustiku § 442 lõikes 2 sätestatud dokumentideta.”;

66)paragrahvi 450 tekstis asendatakse sõna „riigiprokurör” sõnaga „prokurör”;

67)paragrahvi 451 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Kui välisriigi pädev õigusasutus lõpetab rahvusvahelise tagaotsimise ja loobub väljaandmise taotlemisest või teatab väljaandmistootluse tühistamisest, lõpetab kohus väljaandmismenetluse määrusega.”;

68)paragrahvi 455 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „§-des 438–442” tekstiosaga „§-des 438–452”;

69)paragrahvi 455 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Väljaandmise laiendamiseks korraldatakse kohtuistung, millest võtavad osa prokurör ja kaitsja.”;

70)paragrahv 462 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 462. Välisriigilt saabunud abistamistaotluse menetlemine

(1) Justiitsministeerium kontrollib välisriigist saabunud abistamistaotluse nõuetekohasust. Nõuetekohane abistamistaotlus edastatakse viivitamata Riigiprokuratuurile.

(2) Riigiprokuratuur kontrollib abistamistaotluse täitmise lubatavust ja võimalikkust ning täidab abistamistaotluse või edastab selle täitmiseks pädevale õigusasutusele.

(3) Uurimisasutustele saabunud abistamistaotlused edastatakse Riigiprokuratuurile. Edasilükkamatutel juhtudel võib Riigiprokuratuuri loal alustada Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Organisatsiooni (Interpol) kaudu esitatud abistamistaotluse või Schengeni infosüsteemis oleva teate täitmist enne abistamistaotluse saabumist Justiitsministeeriumisse.”;

71)paragrahvi 463 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Taotluse täitmise tulemusena saadud materjalid edastatakse taotlevale riigile sama kanali kaudu, mida kasutati taotluse saatmiseks, välja arvatud juhul, kui taotlev riik taotleb materjalide saatmist otse taotluse initsiaatorile.”;

72)paragrahvi 463 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui taotluse täitmisel selgub, et otstarbekas on teha lisatoiminguid, mida ei ole taotletud, teavitatakse sellest taotlevat riiki.”;

73)seadustikku täiendatakse §-dega 463¹–463³ järgmises sõnastuses:

„§ 463¹. Abistamistaotluse täitmisest keeldumisest Euroopa Liidu Nõukogu teavitamine

Kui Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise kriminaalasjades vastastikuse õigusabi konventsiooni protokolli alusel Eesti Vabariigile esitatud abistamistaotluse täitmisest keeldutakse ning taotlev riik jätkuvalt toetab abistamistaotlust, esitab Riigiprokuratuur Justiitsministeeriumi kaudu põhistatud otsuse keeldumise kohta Euroopa Liidu Nõukogule teadmiseks.

§ 463². Abistamistaotluse täitmisest keeldumisest Eurojusti teavitamine

Kui Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise kriminaalasjades vastastikuse õigusabi konventsiooni protokolli alusel Eesti Vabariigi esitatud abistamistaotluse täitmisest keeldutakse, võib Justiitsministeerium või Riigiprokuratuur teavitada lahenduse saamise eesmärgil sellest Eurojusti.

§ 463³. Abistamistaotlus kohtudokumentide kättetoimetamiseks

(1) Välisriigi abistamistaotlus kohtudokumentide kättetoimetamiseks edastatakse otse isiku elu- või asukoha järgsele maakohtule.

(2) Isiku elu- või asukoha järgne maakohus korraldab abistamistaotluse täitmist ning kohtudokumentide kättetoimetamist dokumentides märgitud isikule.

(3) Isiku elu- või asukoha järgne maakohus teavitab abistamistaotluse esitanud välisriigi asutust ning saadab kinnituse taotluse täitmise või täitmata jätmise kohta. Taotluse täitmata jätmisel esitatakse täitmata jätmise põhjused.

(4) Abistamistaotluse välisriigile kohtudokumentide kättetoimetamiseks koostab ning edastab selle välisriigi pädevale asutusele kohus, kes taotleb dokumentide kättetoimetamist.”;

74)paragrahvi 464 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui Eesti Vabariigi jaoks siduv välisleping või muu õigusakt ei näe ette teisiti, esitatakse abistamistaotlus Riigiprokuratuurile, kes kontrollib selle nõuetekohasust. Nõuetekohase taotluse edastab Riigiprokuratuur Justiitsministeeriumile või välislepingus või muus õigusaktis sätestatud keskasutusele või välisriigi pädevale õigusasutusele.”;

75)paragrahvi 464 täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Edasilükkamatutel juhtudel võib tollialaste õigusrikkumiste puhul esitada abistamistaotluse Maksu- ja Tolliamet.”;

76)paragrahvi 464 lõike 7 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) kohtumenetluses olevas asjas kohus või prokurör, kes esindab riiklikku süüdistust kohtus.”;

77)seadustiku 19. peatüki 5. jagu muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5. jagu Euroopa Liidu liikmesriikide kriminaalmenetlusalases koostöös mitteosaleva riigi kohtuotsuse tunnustamine ja täitmine

§ 475¹. Kriminaalmenetlusalane koostöö väljaspool Euroopa Liitu

Käesolevas jaos sätestatud kohaldatakse rahvusvahelisele koostööle kriminaalmenetluses, mis toimub rahvusvahelise lepingu alusel ning millele ei kohaldata Euroopa Liidu kriminaalmenetlusalase koostöö meetmete sätteid.

§ 476. Abistamine välisriigi kohtuotsuse tunnustamisel ja täitmisel

Taotlevale riigile võib osutada abi süüteo eest mõistetud karistuse täitmisel, kui Justiitsministeeriumile on esitatud taotlus, millele on lisatud jõustunud kohtuotsus või selle tõestatud koopia.

§ 477. Abistamise ulatus

(1) Taotlevas riigis mõistetud karistuse või muu mõjutusvahendi täitmisel ei tohi lisaks käesoleva seadustiku §-s 436 sätestatud taotlevat riiki abistada, kui:

- 1) taotluse aluseks olev kohtuotsus ei ole jõustunud;
- 2) otsust ei ole teinud sõltumatu ja erapooletu kohus;
- 3) otsus on tehtud tagaselja;
- 4) süüdistatavale ei ole tagatud kaitseõigust või kriminaalmenetlus ei ole toimunud talle arusaadavas keeles;
- 5) tegu, mille toimepanemise eest on kohaldatud karistust või muud mõjutusvahendit, ei ole kuriteona karistatav Eesti karistusseadustiku järgi või karistusseadustik ei näe ette sellist karistust või mõjutusvahendit;
- 6) Eesti kohus on isiku samas süüdistuses süüdi mõistnud või tema suhtes on kriminaalmenetlus jäetud alustamata või kriminaalmenetlus on lõpetatud;
- 7) Eesti seaduse kohaselt on kohtu- või muu asutuse otsuse täitmine aegunud;
- 8) otsus on tehtud alla neljateistaastase isiku kohta;
- 9) otsus on tehtud isiku kohta, kellel on käesoleva seadustiku § 4 punkti 2 alusel puutumatus või eesõigused.

(2) Kui isikule on välisriigis mõistetud vangistus, on tema karistuse täitmisel abi osutamise taotluse rahuldamine lubatud juhul, kui isik on Eesti kodanik ja taotlesele on lisatud isiku kirjalik nõusolek, mille kohaselt ta nõustub enda üleandmisega karistuse kandmise jätkamiseks Eestis. Nõusolekust ei saa loobuda pärast lõpliku üleandmise otsuse tegemist.

(3) Kui Eesti Vabariigi kodaniku kohta tehtud kohtuotsuses või sellega seonduvas haldusaktis sisaldub korraldus saata ta vangistusest vabastamise järel riigist kohe välja, võib nõustuda üleandmisega isiku nõusolekut arvestamata.

(4) Kui taotlevas riigis tehtud konfiskeerimisotsus puudutab menetlusvälist isikut, on selle täitmine keelatud, kui:

- 1) kolmandale isikule ei ole antud võimalust oma huve kaitsta või
- 2) otsus ei ole kooskõlas Eesti seaduse alusel samas asjas tsiviilkohtumenetluse seadustiku alusel tehtud kohtulahendiga.

§ 478. Välisriigilt saabunud kohtuotsuse täitmise taotluse menetlemine

- (1) Justiitsministeerium kontrollib taotluse nõuetekohasust ja ettenähtud lisadokumentide olemasolu ning edastab nõuetekohase taotluse viivitamata kohtule ja Riigiprokuratuurile.
- (2) Vangistusega karistatud isiku ülevõtmise või ülevõtmisest keeldumise otsustab kohus.
- (3) Taotlevas riigis vangistusega karistatud isiku suhtes jätkatakse kohtuotsuse täitmist seda muutmata, kui isikule taotlevas riigis mõistetud vangistuse pikkus vastab karistusele, mille Eesti karistusseadustik näeb ette sama kuriteo eest.
- (4) Vajaduse korral taotletakse välisriigilt Justiitsministeeriumi vahendusel lisateavet, määrates kindlaks vastamise tähtaja.

§ 479. Vahistamine ja vahistuses pidamine välisriigi kohtuotsuse täitmiseks

- (1) Kui välisriigilt on saadud kohtuotsuse täitmise taotlus, võib prokuröri taotlusel ja eeluurimiskohtuniku määruse alusel vahistada isiku, kes viibib Eestis ja kelle suhtes taotletakse sellise kohtuotsuse täitmist, millega isikule on mõistetud vangistus, kui on alust arvata, et ta hoidub kõrvale kohtuotsuse täitmisest.
- (2) Vahistamist ei kohaldata, kui on ilmne, et kohtuotsust ei või täita.
- (3) Isik vabastatakse vahi alt, kui vahistamisest alates kolme kuu jooksul ei ole kohus taotleva riigi kohtu otsuse tunnustamise ja täitmisele pööramise otsust teinud.
- (4) Vahistamismääruse peale võib määruskaebuse esitada vahistatu, tema kaitsja või prokuratuur.

§ 480. Kaitsja osavõtt välisriigi kohtuotsuse tunnustamisest ja täitmisest

- (1) Kaitsja osavõtt välisriigi kohtuotsuse tunnustamise ja täitmise menetlusest on kohustuslik, kui otsustatakse:
 - 1) konfiskeerimisotsuse tunnustamist;
 - 2) isiku vahistamist või vahistuses pidamist välisriigi kohtuotsuse täitmiseks;
 - 3) isikule mõistetud vabadusekaotusliku karistuse tunnustamist;
 - 4) isiku üleandmist karistuse kandmiseks.
- (2) Isikul on õigus taotleda kaitsja osalemist ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatata juhtudel.

§ 481. Kohtualluvus välisriigi kohtuotsuse tunnustamisel

Välisriigi kohtuotsuste tunnustamise otsustab Harju Maakohus.

§ 482. Välisriigi kohtuotsuse tunnustamise menetlus kohtus

- (1) Välisriigi kohtuotsuste tunnustamise otsustab kohtunik ainuisikuliselt. Kohtuistung, kus arutatakse välisriigi kohtuotsuse tunnustamist, korraldatakse taotluse kohtusse saabumisest alates kolmekümne päeva jooksul.
- (2) Vajaduse korral taotletakse välisriigilt Justiitsministeeriumi kaudu lisateavet, määrates kindlaks vastamise tähtaja.
- (3) Kohtuistungile võib kutsuda menetlusvälise isiku, kelle huve kohtuotsus puudutab, kui ta viibib Eestis. Konfiskeerimise otsustamisel on kolmanda isiku või tema volitatud esindaja osavõtt kohustuslik.
- (4) Prokuröri osavõtt kohtuistungist on kohustuslik.
- (5) Kohtuistung protokollitakse.

§ 483. Kohtu tehtavad määrused välisriigi kohtuotsuse tunnustamisel ja täitmisele pööramisel

- (1) Kohus teeb välisriigi kohtuotsuse tunnustamise otsustamisel ühe järgmistest määrustest:
 - 1) tunnistab välisriigi kohtuotsuse täitmise lubatavaks;
 - 2) tunnistab välisriigi kohtuotsuse täitmise lubamatuks või
 - 3) lõpetab menetluse, kui isik on enne kohtuistungit oma kohustuse täitnud.
- (2) Kui kohtuotsuse täitmist ei lubata, saadab kohus kohtumääruse koopia Justiitsministeeriumile. Justiitsministeerium teeb taotluse täitmisest keeldumise välisriigile teatavaks.

§ 484. Välisriigis mõistetud karistuse täpsustamine

- (1) Kui kohus tunnistab välisriigi kohtuotsuse täitmise lubatavaks, määrab ta kindlaks Eestis täidetava karistuse. Välisriigis mõistetud karistust võrreldakse Eesti karistusseadustikus sama teo eest ettenähtud karistusega.

(2) Täpsustatud karistus peab oma olemuselt nii palju kui võimalik vastama välisriigis mõistetud karistusele. Kohus arvestab välisriigis mõistetud karistuse raskust, kuid see ei tohi ületada Eesti karistusseadustiku vastava paragrahvi sanktsioonis ettenähtud ülemmäära.

(3) Kui välisriigis ei ole karistusaega kindlaks määratud, teeb seda kohus Eesti karistusseadustiku põhimõtteid järgides.

(4) Välisriigis mõistetud karistust ei ole lubatud raskendada.

(5) Kui välisriigis on karistuse täitmine tingimisi edasi lükatud või kui isik on tingimisi vabastatud, kohaldab kohus Eesti karistusseadustiku sätteid.

(6) Rahaline karistus, varaline karistus ja konfiskeeritav rahasumma arvutatakse karistuse täpsustamise päeval kehtiva kursi alusel eurodesse.

(7) Karistust täpsustades arvestatakse välisriigis vangistuses või käesoleva seadustiku § 479 alusel vahi all olnud aeg karistuse kandmise aja hulka.

§ 485. Välisriigi kohtuotsuse täpsustamise määрус

(1) Kohus otsustab välisriigi kohtuotsuse täpsustamise määрусega.

(2) Määрусel märgitakse, millises ulatuses välisriigi kohtuotsust tunnustatakse, ning määratakse kindlaks täpsustatud karistus, mis viiakse täide Eestis.

(3) Jõustunud määрус koopia saadab kohus karistusregistrile ja Justiitsministeeriumile. Justiitsministeerium teeb taotluse täitmise ja täpsustatud karistuse välisriigile teatavaks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud määрус peale võivad määрусkaebuse esitada süüdistatav ja kaitsja, kolmas isik ning prokuratuur.

§ 486. Täpsustatud karistuse täitmine

(1) Karistus täidetakse Eesti seadustes sätestatud korras.

(2) Karistust ei pöörata täitmisele, kui välisriigi pädev asutus on teatanud karistuse mõistmise aluseks olnud asjaolude äralangemisest.

§ 487. Välisriigi kohtuotsuse täitmisel saadud vara käsutamine

(1) Rahaline karistus ja varaline karistus pööratakse Eesti riigi tuludesse, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

(2) Konfiskeeritud vara kantakse Eesti riigi tuludesse, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

§ 487¹. Välisriigi kohtuotsuse täitmise lõpetamine

Välisriigi kohtuotsuse täitmine lõpetatakse kohe, kui taotlev riik teavitab armuandmisest, amnestiast või karistuse muutmise taotlusest või muust otsusest, mille alusel kohtuotsust ei ole võimalik täita.”;

78) seadustiku § 488 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Jõustunud kohtuotsuse tunnustamiseks ja täitmiseks saadetakse taotlus, millele on lisatud otsus või selle tõestatud koopia koos tõlkega, Justiitsministeeriumile, kes edastab need täitvale riigile kirja teel, elektronpostiga või muul kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil.”;

79) seadustiku § 488 lõige 7 tunnistatakse kehtetuks;

80) seadustiku 19. peatüki 8. jagu muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„8. jagu Koostöö kriminaalmenetluses Euroopa Liidu liikmesriikide vahel

1. jaotis Üldsätted

§ 489². Kriminaalmenetluslane koostöö Euroopa Liidu meetmete alusel

Käesolevas jaos sätestatud kohaldatakse rahvusvahelisele koostööle kriminaalmenetluses, mis toimub Euroopa Liidu kriminaalmenetlusalase koostöö meetmete alusel ning koostöö teine osapool on Euroopa Liidu kriminaalmenetlusalase koostöö meetmetega ühinenud riik.

§ 489³. Isikuandmete kaitse tagamine riikidevahelisel andmevahetusel kriminaalmenetlusalase koostöö raames

(1) Liikmesriigile kriminaalmenetlusalase koostöö raames isikuandmete edastamisel tuleb järgida isikuandmete kaitse seaduse §-s 6 sätestatud põhimõtteid.

(2) Liikmesriigilt saadud isikuandmete töötlemine on lubatud üksnes nendel eesmärkidel, milleks andmed edastati.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud erineval eesmärgil on isikuandmete töötlemine lubatud üksnes juhul, kui see on vajalik:

- 1) kuritegude avastamiseks ja tõkestamiseks, kriminaalmenetluse läbiviimiseks või karistuse täideviimiseks;
- 2) mis tahes haldus- või kohtumenetluste läbiviimiseks, kui see on otseselt seotud käesoleva lõike punktis 1 nimetatud tegevustega;
- 3) avalikku korda ähvardava kõrgendatud ja vahetu ohu ennetamiseks või
- 4) mis tahes muul eesmärgil, kui sellel eesmärgil isikuandmete töötlemiseks on olemas andmeid edastanud riigi nõusolek või nõuetekohane andmesubjekti nõusolek.

§ 489⁴. Liikmesriigilt kriminaalmenetlusalase koostöö raames saadud isikuandmete edastamine kolmandale riigi pädevale asutusele ja rahvusvahelisele organisatsioonile

(1) Liikmesriigilt kriminaalmenetlusalase koostöö raames saadud isikuandmeid on lubatud edastada kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile üksnes juhul, kui:

- 1) see on vajalik kuritegude avastamiseks ja tõkestamiseks, kriminaalmenetluse läbiviimiseks või kriminaalkaristuse täideviimiseks;
- 2) andmeid vastu võttev asutus või organisatsioon vastutab kuritegude avastamise ja tõkestamise, kriminaalmenetluse läbiviimise või karistuse täideviimise eest;
- 3) isikuandmeid edastanud välisriik on andnud nõuetekohase nõusoleku nende edastamiseks ja
- 4) isikuandmeid vastu võttev riik või rahvusvaheline organisatsioon tagab nende piisava kaitse.

(2) Liikmesriigilt saadud isikuandmete edastamine kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile ilma käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud nõusolekuta on lubatud üksnes juhul, kui see on vajalik avalikku korda või muid olulisi huve ähvardava kõrgendatud ja vahetu ohu vältimiseks ning eelnevat nõusolekut ei ole võimalik õigel ajal saada. Käesolevas lõikes sätestatud andmevahetusest teavitatakse viivitamata isikuandmeid edastanud liikmesriigi pädevat asutust.

(3) Erandina käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 sätestatud on liikmesriigilt saadud isikuandmete edastamine kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile lubatud juhul, kui:

- 1) see on vajalik andmesubjekti õiguspäraste huvide kaitseks või kaalukate avalike huvide kaitseks või
- 2) isikuandmeid vastu võttev riik või rahvusvaheline organisatsioon pakub isikuandmete kaitseks piisavaid tagatiseid, mis on kooskõlas Eesti õigusega.

§ 489⁵. Liikmesriigilt kriminaalmenetlusalase koostöö raames saadud isikuandmete edastamine eraisikule

(1) Liikmesriigilt kriminaalmenetlusalase koostöö raames saadud isikuandmeid on lubatud edastada eraisikule üksnes juhul, kui andmeid edastanud liikmesriik on andnud nõuetekohase nõusoleku nende edastamiseks ning isikuandmete edastamine on kooskõlas andmesubjekti õiguspäraste huvidega.

(2) Isikuandmete edastamine eraisikule on lubatud, kui see on vajalik:

- 1) Eesti pädevale asutusele seadusega antud ülesannete täitmiseks;
- 2) kuritegude avastamiseks ja tõkestamiseks, kriminaalmenetluse läbiviimiseks või karistuse täideviimiseks;
- 3) avalikku korda ähvardava kõrgendatud ja vahetu ohu ennetamiseks või
- 4) isiku õiguste rikkumise vältimiseks.

(3) Isikuandmete edastamisel eraisikule selgitatakse talle nende kasutamise lubatud eesmärki.

§ 489⁶. Abistamise ulatus

(1) Euroopa Liidu kriminaalmenetlusalase koostöö sätete alusel on kohtuotsuse või muu asutuse otsuse tunnustamine ja täitmine lubatud, sõltumata teo karistatavusest Eesti seaduste järgi, kui taotlevas riigis on karistuse ülemmäärana ette nähtud vähemalt kolmeaastane vangistus järgmiste kuritegude toimepanemise eest:

- 1) kuritegelikus ühenduses osalemine;
- 2) terrorism;
- 3) inimkaubandus;
- 4) lapse seksuaalne ärakasutamine ja lapsporno;
- 5) narkootilise ja psühhotroopse ainega ebaseaduslik kauplemine ning nende ebaseaduslik sisse- ja väljavedu;
- 6) relva, laskemoona ja lõhkeainega ebaseaduslik kauplemine ning nende ebaseaduslik sisse- ja väljavedu;

- 7) korrupsioon;
- 8) pettus, sealhulgas pettus Euroopa ühenduste 26. juuli 1995. aasta Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni tähenduses;
- 9) rahapesu;
- 10) raha võltsimine;
- 11) arvutikuritegu;
- 12) keskkonnavastane kuritegu, sealhulgas ohustatud looma- ja taimeliikide ning taimesortidega ebaseaduslik kauplemine ning nende ebaseaduslik sisse- ja väljavedu;
- 13) ebaseaduslikule piiriületamisele ja ebaseaduslikule riigis viibimisele kaasaaitamine;
- 14) tapmine, raske tervisekahjustuse tekitamine;
- 15) inimorganite ja -kudedega ebaseaduslik kauplemine;
- 16) inimrõõv, ebaseaduslik vabaduse võtmine ja pantvangi võtmine;
- 17) rassism ja ksenofoobia;
- 18) organiseeritud või relvastatud rõövimine;
- 19) kultuuriväärtustega ebaseaduslik kauplemine ning nende ebaseaduslik sisse- ja väljavedu;
- 20) kelmus;
- 21) väljapressimine;
- 22) piraatkoopia ja võltsitud kauba valmistamine ning nendega kauplemine;
- 23) haldusdokumendi võltsimine ja sellega kauplemine;
- 24) maksevahendi võltsimine;
- 25) hormoonpreparaatide ja kasvukiirendajatega ebaseaduslik kauplemine ning nende ebaseaduslik sisse- ja väljavedu;
- 26) tuumamaterjali ja radioaktiivse ainega ebaseaduslik kauplemine ning nende ebaseaduslik sisse- ja väljavedu;
- 27) varastatud sõidukitega kauplemine;
- 28) vägistamine;
- 29) süütamine;
- 30) Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule alluvad kuriteod;
- 31) õhusõiduki või laeva kaaperdamine;
- 32) sabotaaž.

(2) Muude kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kuritegude puhul on Euroopa Liidu kriminaalmenetlusosalase koostöö sätete alusel kohtuotsuse või muu asutuse otsuse tunnustamine ja täitmine lubatud üksnes juhul, kui vastav tegu on Eestis kuriteona karistatav.

(3) Euroopa Liidu kriminaalmenetlusosalase koostöö sätete alusel on kohtuotsuse või muu asutuse otsuse tunnustamine ja täitmine lubatud, kui puuduvad käesoleva seadustiku §-s 436 sätestatud keeldumise alused ning on täidetud §-s 477 sätestatud tingimused.

§ 489⁷. Tagaselja tehtud otsuste tunnustamine ja täitmine

(1) Tagaselja tehtud otsuse tunnustamine ja täitmine on lubatud, kui:

- 1) on kindlaks tehtud, et menetlusosalist isikut teavitati kohtulikust arutelust ning sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule;
- 2) isikule toimetati otsus kätte ning teda teavitati õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine, ning menetlusosaline isik teatas, et ta ei vaidlusta otsust;
- 3) isik ei taotlenud asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul;
- 4) isik on olnud teadlik kohtulikust arutelust ning andis volitused enda esindamiseks kohtuistungil valitud või riigi õigusabi korras määratud kaitsjale ning see kaitsja osales kohtuistungil.

(2) Tagaselja tehtud otsuse tunnustamine ja täitmine on lubatud lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule ainult juhul, kui käesoleva jao sätted seda lubavad.

§ 489⁸. Euroopa Liidu liikmesriigilt saabunud taotluste menetlemine

(1) Euroopa Liidu kriminaalmenetlusosalase koostöö keskasutus on Justiitsministeerium, kui käesolevas jaos ei ole sätestatud teisiti.

(2) Justiitsministeerium kontrollib saabunud taotluse nõuetekohasust ja ettenähtud lisadokumentide olemasolu ning edastab taotluse vastavalt taotluse sisule viivitamata Riigiprokuratuurile või kohtule.

(3) Kui abistamistaotlus esitatakse Eurojusti kaudu, kontrollib Eurojusti Eesti liige abistamistaotluse nõuetekohasust, lubatavust ja võimalikkust ning edastab selle täitmiseks pädevale Eesti õigusasutusele. Taotluse koopia saadab ta Riigiprokuratuurile ja Justiitsministeeriumile.

(4) Vangistusega karistatud isiku ülevõtmise või ülevõtmisest keeldumise otsustab kohus.

§ 489⁹. Liikmesriigi kohtuotsuse ja muu asutuse otsuse tunnustamise menetlus kohtus

(1) Liikmesriigi kohtuotsuste tunnustamise otsustab kohtunik ainuisikuliselt. Kohtuistung, kus arutatakse liikmesriigi kohtuotsuse tunnustamist, korraldatakse taotluse kohtusse saabumisest alates kolmekümne päeva jooksul.

(2) Vajaduse korral taotletakse liikmesriigilt Justiitsministeeriumi kaudu lisateavet, määrates kindlaks vastamise tähtaja.

(3) Kohtuistungile võib kutsuda menetlusvälise isiku, kelle huve kohtuotsus puudutab, kui ta viibib Eestis.

(4) Prokuröri osavõtt kohtuistungist on kohustuslik.

(5) Kohtuistung protokollitakse.

§ 489¹⁰. Kaitsja osavõtt kohtuotsuse tunnustamisest ja täitmisest

(1) Kaitsja osavõtt liikmesriigi kohtuotsuse tunnustamise ja täitmise menetlusest on kohustuslik, kui otsustatakse:

- 1) konfiskeerimisotsuse tunnustamist;
- 2) isiku vahistamist või vahistuses pidamist liikmesriigi kohtuotsuse täitmiseks;
- 3) isiku üleandmist karistuse kandmiseks.

(2) Isikul on õigus taotleda kaitsja osalemist ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatata juhtudel.

§ 489¹¹. Kohtu tehtavad määrused välisriigi kohtuotsuse ja muu asutuse otsuse tunnustamisel ja täitmisele pööramisel

(1) Kohus teeb välisriigi kohtuotsuse või muu otsuse tunnustamise otsustamisel ühe järgmistest määrustest:

- 1) tunnistab liikmesriigi otsuse täitmise lubatavaks;
- 2) tunnistab liikmesriigi otsuse täitmise lubamatuks;
- 3) lõpetab menetluse, kui isik on temale kohtuotsuse või muu otsusega pandud kohustused täitnud.

(2) Kui liikmesriigi otsuse täitmist ei lubata, saadab kohus kohtumääruse koopia Justiitsministeeriumile. Justiitsministeerium teeb taotluse täitmisest keeldumise liikmesriigile teatavaks.

§ 489¹². Liikmesriigis mõistetud karistuse täpsustamine

(1) Kui kohus tunnistab välisriigi kohtuotsuse täitmise lubatavaks, määrab ta kindlaks Eestis täidetava karistuse. Liikmesriigis mõistetud karistust võrreldakse Eesti karistusseadustikus sama teo eest ettenähtud karistusega.

(2) Täpsustatud karistus peab oma olemuselt nii palju kui võimalik vastama liikmesriigis mõistetud karistusele. Kohus arvestab liikmesriigis mõistetud karistuse raskust, kuid see ei tohi ületada karistusseadustiku vastava paragrahvi sanktsioonis ettenähtud ülemmäära.

(3) Kui liikmesriigis ei ole karistusaega kindlaks määratud, teeb seda kohus karistusseadustiku põhimõtteid järgides.

(4) Liikmesriigis mõistetud karistust ei ole lubatud raskendada.

(5) Kui liikmesriigis on karistuse täitmine tingimisi edasi lükatud või isik on tingimisi vabastatud, kohaldab kohus karistusseadustiku vastavaid sätteid.

(6) Kui süüdimõistetud esitab tõendi rahasumma osalise või täieliku maksmise kohta, konsulteerib Justiitsministeerium liikmesriigi otsuse teinud pädeva asutusega. Rahalise karistuse, varalise karistuse või rahatrahvi see osa, mis on teises riigis makstud, arvatakse sissenõutavast rahalise karistuse või rahatrahvi summast maha.

(7) Rahaline karistus, varaline karistus, rahatrahv ja konfiskeeritav rahasumma arvutatakse vajaduse korral karistuse täpsustamise päeval kehtiva kursi alusel eurodesse.

(8) Karistust täpsustades arvestatakse liikmesriigis vangistuses või käesoleva seadustiku § 479 alusel vahi all olnud aeg karistuse kandmise aja hulka.

§ 489¹³. Liikmesriigis mõistetud rahalise karistuse ja rahatrahvi asendamine

Kui liikmesriigis mõistetud rahalist karistust või rahatrahvi ei ole võimalik täita, võib kohus selle taotleva riigi loal asendada karistusseadustiku §-des 70 ja 72 sätestatud korras vangistuse, aresti või üldkasuliku tööga. Vangistuse, aresti ja üldkasuliku töö aeg ei tohi ületada taotlevas riigis ettenähtud ülemmäära.

§ 489¹⁴. Liikmesriigi kohtuotsuse täpsustamise määrus

- (1) Kohus otsustab liikmesriigi kohtuotsuse täpsustamise määrusega.
- (2) Määruses märgitakse, millises ulatuses liikmesriigi kohtuotsust tunnustatakse, ning määratakse kindlaks täpsustatud karistus, mis viiakse täide Eestis.
- (3) Jõustunud määruse koopia saadab kohus karistusregistrile ja Justiitsministeeriumile. Justiitsministeerium teeb taotluse täitmise ja täpsustatud karistuse välisriigile teatavaks.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud määruse peale võivad määruskaebuse esitada süüdistatav ja kaitsja, kolmas isik ning prokuratuur.

§ 489¹⁵. Täpsustatud karistuse täitmine

- (1) Karistus täidetakse Eesti seadustes sätestatud korras.
- (2) Karistust ei pöörata täitmisele, kui liikmesriigi pädev asutus on teatanud karistuse mõistmise aluseks olnud asjaolude äralangemisest.

§ 489¹⁶. Amnestia, armuandmine ja kohtuotsuse teistmine

- (1) Nii taotlev kui ka täitev riik võib anda isikule armu või amnestiat.
- (2) Ainult taotleval riigil on õigus otsustada täitmisele pööratava kohtuotsuse teistmise üle.

§ 489¹⁷. Tunnistuse ja taotluse esitamise viisid

- (1) Käesolevas jaos nimetatud tunnistus ja taotlus edastatakse taotlevale riigile kirja teel, elektronpostiga või muul kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil.
- (2) Käesolevas jaos nimetatud tunnistus ja taotlus koostatakse eesti keeles ning need tõlgib täitva riigi määratud keelde tunnistuse ja taotluse esitamiseks pädev asutus. Kohtuotsuseid täitva riigi määratud keelde ei tõlgita.

2. jaotis Loovutamine

1. alljaotis Üldsätted

§ 490. Euroopa vahistamismäärus

Euroopa vahistamismäärus on Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva õigusasutuse tehtud taotlus teisele Euroopa Liidu liikmesriigile isiku kinnipidamiseks, vahi alla võtmiseks ning loovutamiseks kriminaalmenetluse jätkamise või jõustunud kohtulahendiga mõistetud vangistuse täideviimise eesmärgil.

§ 491. Loovutamise üldtingimused

- (1) Isiku loovutamine tema suhtes kriminaalmenetluse jätkamiseks taotlevas riigis on lubatud, kui isikut kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteos, mis on taotlevas riigis karistatav vähemalt üheaastase vangistusega.
- (2) Isiku loovutamine, sõltumata teo karistatavusest Eesti karistusseadustiku järgi, on lubatud käesoleva seadustiku § 489⁶ lõikes 1 sätestatud kuritegude puhul.
- (3) Isiku loovutamine tema suhtes tehtud süüdimõistva kohtuotsuse täitmiseks on lubatud käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimustel, kui tal on kandmata vähemalt neli kuud vangistust.

§ 492. Isiku loovutamist välistavad ja piiravad asjaolud

- (1) Isiku loovutamine ei ole lisaks käesoleva seadustiku §-s 436 sätestatule lubatud, kui:
 - 1) kuriteole võib kohaldada karistusseadustikku ning amnestiaakt välistab vahistamismääruse aluseks olevas kuriteos Eestis karistuse kohaldamise;
 - 2) isik on teises liikmesriigis samas süüdistuses lõplikult süüdi või õigeks mõistetud või süüdimõistva otsuse korral on mõistetud karistus kantud või kandmisel või karistust ei saa täitmisele pöörata otsuse teinud riigi seaduse alusel;
 - 3) isik, kelle suhtes on tehtud vahistamismäärus, on noorem kui neljateistaastane;
 - 4) vahistamismäärus on tehtud vangistuse täitmiseks Eesti kodaniku suhtes ja isik taotleb karistuse täitmist Eestis.

(2) Isiku loovutamise võib keelduda, kui:

- 1) vahistamismääruse aluseks olev ja käesoleva seadustiku § 489⁶ lõikes 1 nimetatuta tegu ei ole kuritegu Eesti karistusseadustiku kohaselt, välja arvatud käesoleva seadustiku §-s 436 sätestatud juhul;
- 2) isiku suhtes on seoses vahistamismääruse aluseks oleva kuriteoga alustatud Eestis kriminaalmenetlust;
- 3) isiku suhtes on seoses vahistamismääruse aluseks oleva kuriteoga jäetud Eestis kriminaalmenetlus alustamata või menetlus on lõpetatud;
- 4) kuriteole võib kohaldada karistusseadustikku ja vahistamismääruse aluseks olev kuritegu on karistusseadustiku järgi aegunud;
- 5) isik on samas süüdistuses lõplikult süüdi või õigeks mõistetud riigis, mis ei ole Euroopa Liidu liikmesriik, või süüdimõistva otsuse korral on mõistetud karistus kantud või karistust ei saa täitmisele pöörata otsuse teinud riigi seaduse alusel;
- 6) vahistamismääruse aluseks olev kuritegu on toime pandud väljaspool taotleva riigi territooriumi ja väljaspool Eesti territooriumi toimepandud kuriteole ei saa samadel asjaoludel kohaldada karistusseadustikku;
- 7) käesoleva seadustiku § 502 lõikes 5 sätestatud juhul ei ole kohtu määratud tähtpäevaks esitatud lisateavet.

(3) Eesti loovutab Euroopa vahistamismääruse alusel oma kodanikke, kellel on Eestis alaline elukoht, kriminaalmenetluse ajaks tingimusel, et isikule liikmesriigis mõistetav karistus tuleb täita Eesti Vabariigis.

(4) Kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud vangistuse täitmiseks isiku suhtes, kes on süüdi mõistetud tema osavõtuta kohtumenetlusest ning keda ei olnud teavitatud kohtuistungi toimumise ajast ja kohast, võib isiku loovutada tingimusel, et taotleva riigi kinnituse kohaselt on tagatud võimalus vaadata isiku kriminaalasi uuesti läbi.

(5) Kui taotlevas riigis võib Euroopa vahistamismääruse aluseks oleva kuriteo eest mõista karistuseks eluaegse vangistuse, võib isiku loovutada tingimusel, et taotleva riigi pädeva asutuse kinnituse kohaselt on võimalik selle isiku ennetähtaegne vabastamine.

(6) Kui isikul, kelle loovutamist taotletakse, on Eesti Vabariigis puutumatus või välislepingus ettenähtud eesõigused, peatub Euroopa vahistamismääruse täitmine, kuni pädevalt asutuselt on saabunud teade, et isikult on puutumatus või välislepingus ettenähtud eesõigused ära võetud.

§ 493. Loovutamise laiendamine

(1) Eestile loovutatud isiku suhtes ei või alustada kriminaalmenetlust, kohaldada vabadust piiravaid abinõusid ega täita kohtuotsust muu enne loovutamist toimepandud kuriteo eest, välja arvatud see kuritegu, millega seoses isik loovutati.

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata, kui:

- 1) loovutatud isikul oli võimalus Eestist lahkuda neljakümne viie päeva jooksul tema lõplikust vabastamisest arvates või ta on pärast lahkumist Eestisse tagasi pöördunud;
- 2) kuritegu ei ole karistatav vangistusega;
- 3) kriminaalmenetlusega ei kaasne vabadust piiravaid abinõusid;
- 4) karistus ei too endaga kaasa vabaduse võtmist, välja arvatud vabadust piirav asenduskaristus;
- 5) isik nõustub vabatahtlikult loovutamise ja sellega, et tema suhtes ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõiget 1, või pärast loovutusotsuse jõustumist on ta nõustunud sellega, et tema suhtes ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõiget 1;
- 6) isiku loovutanud liikmesriik on andnud oma nõusoleku täiendava süüdistuse esitamiseks.

(3) Loovutamise laiendamise taotlus esitatakse täitva riigi pädevale õigusasutusele.

(4) Eestile esitatud loovutamise laiendamise taotluse võib rahuldada, kui taotluse aluseks on kuritegu, millele saab kohaldada Euroopa vahistamismäärust.

(5) Loovutamise laiendamise taotluse läbivaatamiseks korraldatakse kohtuistung viie päeva jooksul Euroopa vahistamismääruse kohtusse saabumisest arvates.

(6) Loovutamise laiendamise kohtuistungist on kohustatud osa võtma:

- 1) prokurör;
- 2) isik, kelle loovutamist taotletakse, kui isik ei ole välisriigile üle antud ja ta viibib Eesti Vabariigis;
- 3) selle isiku kaitsja, kelle loovutamist taotletakse.

(7) Kui loovutamise laiendamist taotlev riik loobub taotlusest või tühistab selle pärast taotluse kohtusse jõudmist, kuid enne loovutamise laiendamise otsustamist, lõpetatakse menetlus kohtumäärusega.

(8) Loovutamise laiendamise määruse või loovutamise laiendamisest keeldumise määruse peale võib esitada määruskaebuse käesoleva seadustiku § 387 lõikes 2 sätestatud korras kolme päeva jooksul määruse kättesaamisest arvates.

§ 494. Loovutamine ja väljaandmine kolmandale riigile

(1) Eestile loovutatud isikut ei saa edasi loovutada teisele Euroopa Liidu liikmesriigile või välja anda Euroopa Liitu mittekuuluvale riigile, välja arvatud juhul, kui:

- 1) loovutatud isikul oli võimalus Eestist lahkuda neljakümne viie päeva jooksul tema lõplikust vabastamisest arvates või ta on pärast lahkumist Eestisse tagasi pöördunud;
- 2) isik on loovutamise või väljaandmisega nõustunud;
- 3) isiku loovutanud liikmesriik annab edasiloovatamiseks või väljaandmiseks oma nõusoleku.

(2) Euroopa Liidu liikmesriigile loovutatud Eesti Vabariigi kodanikku ei või ilma kohtu loata edasi loovutada teisele Euroopa Liidu liikmesriigile ning ilma justiitsministri loata välja anda Euroopa Liitu mittekuuluvale riigile.

§ 495. Taotluste paljusus

(1) Kui isiku loovutamist taotleb mitu riiki, otsustab kohus, milline Euroopa vahistamismäärus täidetakse. Otsustamisel lähtutakse eeskätt isiku toimepandud kuritegude raskusest ning toimepanemise ajast ja kohast, Euroopa vahistamismääruse esitamise järjekorrast ning sellest, kas määrus on tehtud kohtueelse menetluse läbiviimiseks või jõustunud kohtuotsuse täitmisele pööramiseks.

(2) Vajaduse korral võib kohus küsida nõu Eurojustilt.

(3) Kui sama isiku suhtes on esitatud Euroopa vahistamismäärus ja väljaandmistaoitus, otsustab justiitsminister, milline nendest täidetakse, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolusid.

§ 496. Loovutatud isiku läbisõiduluba

(1) Loa teise liikmesriigi loovutatava isiku sõiduks Eesti Vabariigi territooriumi kaudu annab Justiitsministeerium.

(2) Läbisõidutaotlus peab sisaldama:

- 1) asjaomase isiku andmeid ja kodakondsust;
- 2) märget selle kohta, et isiku suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus;
- 3) teavet kuriteo asjaolude ja kvalifikatsiooni kohta.

§ 497. Vara loovutamine

(1) Euroopa vahistamismäärusega võib taotleda täitvas riigis asuva vara loovutamist, kui väljanõutav vara on saadud Euroopa vahistamismääruse aluseks oleva kuriteoga või see vara on selles kriminaalmenetluses kasutatav asitõendina.

(2) Vara võib loovutada või selle loovutamist võib taotleda ka juhul, kui Euroopa vahistamismäärust ei saa esitada põhjusel, et isik on surnud või taotlevast riigist põgenenud.

(3) Eestis tagatakse kolmanda isiku õigused loovutatavale varale ja loovutatav vara tagastatakse õigustatud menetlusvälisele isikule pärast kohtuotsuse jõustumist.

2. alljaotis **Loovutamismenetlus**

§ 498. Euroopa vahistamismääruse täitmiseks pädevad asutused

(1) Eestile esitatud Euroopa vahistamismäärust on pädev menetlema ja loovutamisotsust vastu võtma:

- 1) Harju Maakohtu Liivalaia kohtumaja, kui isik on kinni peetud Tallinnas või Harju, Rapla, Lääne-Viru, Ida-Viru, Järva, Lääne, Hiiu, Saare või Pärnu maakonnas;
- 2) Tartu Maakohtu Tartu kohtumaja, kui isik on kinni peetud Jõgeva, Viljandi, Tartu, Põlva, Võru või Valga maakonnas.

(2) Loovutamismenetluselase koostöö keskasutus on Justiitsministeerium.

§ 499. Loovutamisevahistamine

(1) Isiku võib Euroopa vahistamismääruse täitmise tagamiseks võtta vahi alla käesoleva seadustiku § 217 lõikes 8 sätestatud korras. Loovutamisevahistuse otsustab prokuratuuri taotlusel eeluurimiskohtunik.

(2) Isiku võib Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Organisatsiooni (Interpol) kaudu esitatud vahistamistaotluse või Schengeni infosüsteemis oleva tagaotsimisteate alusel kinni pidada käesoleva seadustiku § 217 lõikes 1 sätestatud korras enne Euroopa vahistamismääruse saabumist, kui taotluses on kinnitus selle määruse esitamise kohta.

(3) Isiku kinnipidamisel selgitatakse talle kinnipidamise alust ja teatatakse võimalusest nõustuda loovutamiseiga. Antud nõusolekust ei saa loobuda.

(4) Isikul on kinnipidamisest alates õigus tasuta õigusabile ning tõlgi abile.

(5) Kui Euroopa vahistamismäärust ei ole käesoleva seadustiku § 500 lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul saadetud, tuleb isik viivitamata vahi alt vabastada.

§ 500. Euroopa vahistamismääruse edastamise kanalid

(1) Euroopa vahistamismäärus adresseeritakse Justiitsministeeriumile kolme tööpäeva jooksul arvates isiku vahistamisest Eestis. Justiitsministeerium edastab Euroopa vahistamismääruse viivitamata pädevale kohtule ja Riigiprokuratuurile.

(2) Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Organisatsiooni (Interpol) või Schengeni infosüsteemi kaudu saabunud Euroopa vahistamismäärus saadetakse pärast isiku kinnipidamist viivitamata Justiitsministeeriumile, kes edastab selle pädevale kohtule ja Riigiprokuratuurile.

§ 501. Kaitsja osavõtt loovutamismenetlusest

Kaitsja osavõtt loovutamismenetlusest on isiku vahi alla võtmise taotluse läbivaatamisest alates kohustuslik.

§ 502. Kohtulik loovutamismenetlus

(1) Euroopa vahistamismääruse arutamiseks ja isiku loovutamise otsustamiseks korraldatakse kohtuistung kümne päeva jooksul Euroopa vahistamismääruse kohtusse saabumisest arvates. Kui isik on teatanud loovutamise nõustumisest, korraldatakse kohtuistung viie päeva jooksul Euroopa vahistamismääruse kohtusse saabumisest arvates.

(2) Loovutamismenetlust toimetab kohtunik ainuisikuliselt.

(3) Kohtuistungist on kohustatud osa võtma:

- 1) prokurör;
- 2) isik, kelle loovutamist taotletakse;
- 3) selle isiku kaitsja, kelle loovutamist taotletakse.

(4) Kohtuistungil kohus:

- 1) kontrollib isiku nõusolekut loovutamise kohta;
- 2) tutvustab isikule käesoleva seadustiku §-des 493 ja 494 sätestatud;
- 3) kuulab ära isiku, kelle loovutamist taotletakse, tema kaitsja ja prokurööri arvamuse.

(5) Kohus võib määrata taotleva riigi pädevale õigusasutusele tähtaja lisateabe edastamiseks.

(6) Kohus teeb käesoleva seadustiku §-s 503 sätestatud määruse viivitamata pärast isiku loovutamiseks korraldatud kohtuistungit.

(7) Kui ettenähtud aja jooksul ei ole võimalik loovutamiseotsust teha, pikeneb loovutamiseotsuse tegemiseks ettenähtud aeg kolmekümne päeva võrra. Sellisest loovutamismenetluse pikendamisest teavitatakse viivitamata taotluse esitajat ja Eurojusti.

§ 503. Kohtulahendid loovutamismenetluses

(1) Välisriigile isiku loovutamise otsustamisel teeb kohus ühe järgmistest määrustest:

- 1) rahuldab Euroopa vahistamismääruse ja nõustub isiku loovutamise kohta;
- 2) ei rahulda Euroopa vahistamismäärust ja keeldub isiku loovutamise kohta;
- 3) lõpetab menetluse, kui enne loovutamiseotsuse tegemist on taotlev riik väljaantud Euroopa vahistamismääruse tühistanud.

(2) Määruses märgitakse:

- 1) loovutamismenetlusele allutatud isiku nimi ning isikukood või sünniaeg ja sünnikoht;
- 2) läbivaadatud Euroopa vahistamismääruse sisu;
- 3) kohtuistungil osalenud isikute seisukohad ning kui isik on enda loovutamise kohta nõus, tema nõusolek;
- 4) kohtu otsustus ja põhjendused loovutamise nõustumise või mittenõustumise kohta;
- 5) käesoleva seadustiku § 492 lõigetes 3–5 sätestatud loovutamise tingimused;
- 6) loovutamismenetlusele allutatud isiku vahi all viibitud aeg;
- 7) edasikaebamise kord.

(3) Kui Euroopa vahistamismäärus sisaldab vara konfiskeerimise taotlust, otsustab kohus vara konfiskeerimise loovutamismenetluses.

(4) Kui kohus otsustab Euroopa vahistamismääruse rahuldada ja isiku loovutada, kohaldab kohus isiku suhtes loovutamisevahistamist kuni isiku üleandmiseni.

(5) Kui kohus otsustab loovutamise keelduda, kohaldatakse isiku suhtes loovutamisevahistamist kuni loovutamismääruse või loovutamise keeldumise määruse jõustumiseni.

(6) Määruse koopia edastatakse kinnipidamisasutusele, kus loovutatavat isikut loovutamishistuses peetakse, prokuröridele ja loovutamismenetlusele allutatud isikule ja tema kaitsjale.

(7) Loovutamismenetluses tehtud jõustunud määruse koopia saadetakse viivitamata Justiitsministeeriumile, kes teeb selle teatavaks taotlevale riigile.

§ 504. Loovutamismenetluses tehtud määruse vaidlustamine

(1) Loovutamismenetluses tehtud loovutamismääruse või loovutamisest keeldumise määruse peale võib esitada määruskaebuse käesoleva seadustiku § 387 lõikes 2 sätestatud korras kolme päeva jooksul määruse kättesaamisest arvates.

(2) Määruskaebus esitatakse Harju Maakohtu määruse peale Tallinna Ringkonnakohtusse ja Tartu Maakohtu määruse peale Tartu Ringkonnakohtusse.

(3) Määruskaebus vaadatakse ringkonnakohtus kirjalikus menetluses läbi kümne päeva jooksul arvates asja saabumisest ringkonnakohtusse.

(4) Ringkonnakohtu otsus on lõplik.

(5) Isik, kelle kohus otsustas välisriigile loovutada, võib kaebeõigusest loobuda, tehes selle kohta kirjaliku avalduse. Sellisel juhul jõustub kohtumäärus kaebeõigusest loobumise päeval.

§ 505. Isiku üleandmine

(1) Jõustunud loovutamismääruse koopia saadab Justiitsministeerium Politsei- ja Piirivalveametile, kes teatab taotlevale riigile loovutatud isiku üleandmise aja ja koha ning korraldab isiku üleandmise.

(2) Loovutatud isik antakse üle kümne päeva jooksul alates loovutamismääruse jõustumisest.

(3) Kui üleandmist takistavad asjaolud, mis ei olene täitvast ega taotlevast riigist, antakse isik üle kümne päeva jooksul alates uuest kokkulepitud tähtpäevast.

(4) Üleandmise võib ajutiselt edasi lükata, kui on piisav alus arvata, et määruse täideviimine võib ohustada loovutatava elu või tervist. Euroopa vahistamismäärus täidetakse kohe pärast eelnimetatud põhjuse äralangemist ja isik antakse üle kümne päeva jooksul alates uuest kokkulepitud tähtpäevast.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud tähtaja jooksul ei ole isik üle antud, vabastatakse ta vahi alt.

§ 506. Loovutamise edasilükkamine ja ajutine loovutamine

(1) Justiitsministeerium võib lükata jõustunud loovutamismääruse täitmise edasi, kui isiku suhtes viiakse Eestis läbi kriminaalmenetlust või täidetakse tema kohta tehtud kohtuotsust.

(2) Kirjalikul kokkuleppel taotleva riigiga võidakse isik, kelle loovutamine on edasi lükatud, loovutada taotlevale riigile ajutiselt.

(3) Kui Eestile ajutiselt loovutatud isiku suhtes kriminaalmenetlus lõpetatakse või isik mõistetakse õigeks ja isiku suhtes viiakse riigis, kes ta Eesti Vabariigile loovutas, läbi kriminaalmenetlus või tema suhtes on kohaldatud vangistust, hoitakse isikut vahi all kuni tema üleandmiseni riigile, kes on ta Eesti Vabariigile ajutiselt loovutanud.

3. alljaotis

Vahistamismääruse esitamine Euroopa Liidu liikmesriigile

§ 507. Euroopa vahistamismääruse esitamine

(1) Kohtueelses menetluses on Euroopa vahistamismäärust pädev koostama prokuratuur ja kohtumenetluses kohus, kelle menetluses on Euroopa vahistamismääruse aluseks olev kuritegu.

(2) Jõustunud kohtulahendi täitmiseks on Euroopa vahistamismäärust pädev esitama kohtulahendit täitmisele pöörav maakohus.

(3) Kohtueelses menetluses võib loovutamise tagamiseks eeluurimiskohtunik prokuratuuri taotlusel kohaldada enne Euroopa vahistamismääruse koostamist loovutamishistust.

- (4) Kui isiku loovutamist taotletakse kohtumenetluses, kohaldab isiku loovutamist vahistust kriminaalasja menetlev kohus.
- (5) Euroopa vahistamismäärust on pädev tühistama selle koostanud asutus.
- (6) Euroopa vahistamismäärus koostatakse eesti keeles ja selle tõlgib täitva riigi määratud keelde Justiitsministeerium.
- (7) Euroopa vahistamismääruse edastab taotlevale riigile Justiitsministeerium.
- (8) Edasilükkamatutel juhtudel võib prokuratuuri nõusolekul taotleda Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Organisatsiooni (Interpol) või Schengeni infosüsteemi riigisisese osa eest vastutava keskasutuse kaudu Euroopa Liidu liikmesriigilt loovutatava isiku loovutamist vahistust enne Euroopa vahistamismääruse esitamist.

§ 508. Euroopa vahistamismääruse sisu, vorm ja edastamise viis

- (1) Euroopa vahistamismääruses märgitakse:
 - 1) asjaomase isiku andmed ja kodakondsus;
 - 2) vahistamismääruse teinud õigusasutuse nimi ja kontaktandmed;
 - 3) märke jõustunud kohtuotsuse või vahi alla võtmise määruse kohta;
 - 4) kuriteo asjaolud ja kvalifikatsioon;
 - 5) jõustunud kohtuotsuse korral määratud karistus või määruse sisuks oleva kuriteo eest ettenähtud karistumäär määruse teinud riigi õiguse alusel.
- (2) Euroopa vahistamismääruse vormi kehtestab justiitsminister määrusega.
- (3) Vahistamismäärus edastatakse taotlevale riigile kirja teel, elektronpostiga või muul kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil.

3. jaotis Lähenemiskeelu tunnustamine ja täitmine

1. alljaotis Üldsätted

§ 508¹. Euroopa lähenemiskeelu tunnustus

- Euroopa lähenemiskeelu tunnustus on Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva asutuse tehtud taotlus teisele Euroopa Liidu liikmesriigile kohaldada ohustavale isikule üht või mitut järgmist piirangut:
- 1) keeld viibida kindlaksmääratud asukohas, kus kaitstav isik elab või kus ta sageli käib;
 - 2) keeld võtta kaitstava isikuga ühendust;
 - 3) keeld läheneda kaitstavale isikule.

2. alljaotis Euroopa lähenemiskeelu kohaldamise menetlus

§ 508². Euroopa lähenemiskeelu kohaldamiseks pädev asutus

- (1) Euroopa lähenemiskeelu kohaldamist on pädev otsustama kaitstava isiku elukoha järgne maakohus.
- (2) Euroopa lähenemiskeelu kohaldamise otsustamise keskasutus on Justiitsministeerium.

§ 508³. Euroopa lähenemiskeelu kohaldamise otsustamine

- (1) Euroopa lähenemiskeelu kohaldamist otsustatakse taotleva riigi poolt edastatud Euroopa lähenemiskeelu tunnistuse või Euroopa lähenemiskeelu kohaldamist sooviva isiku taotluse alusel.
- (2) Euroopa lähenemiskeeldu kohaldatakse juhul, kui kaitstav isik elab või viibib Eestis.
- (3) Euroopa lähenemiskeelu kohaldamine otsustatakse viivitamata.
- (4) Kohus hindab keelu kohaldamise otsustamisel kaitstava isiku Eestis viibimise perioodi pikkust ja kaitsevajaduse põhjendatust.
- (5) Euroopa lähenemiskeelu kohaldamisel rakendatakse kaitstava isiku kaitseks samu kaitsemeetmeid, mida rakendatakse samasugustel asjaoludel lähenemiskeelu kohaldamisel Eestis.
- (6) Euroopa lähenemiskeelu kohaldamise otsustamisel kaasatakse menetlusse isik, kelle suhtes keelu kohaldamist otsustatakse, kui teda ei olnud kaasatud taotlevas riigis lähenemiskeelu kohaldamise menetlusse.

§ 508⁴. Euroopa lähenemiskeelu kohaldamisest keeldumine

(1) Kohus võib keelduda Euroopa lähenemiskeelu kohaldamisest, kui:

- 1) Euroopa lähenemiskeelu tunnistus ei ole täielik või seda ei ole täiendatud selleks ettenähtud tähtaja jooksul;
- 2) Euroopa lähenemiskeeld on seotud kuriteoga, mis ei ole Eesti karistusseadustiku kohaselt kuritegu;
- 3) Euroopa lähenemiskeelu tunnistuse välja andnud riigis puudub vastav kaitsemeede.

(2) Kui kohus keeldub Euroopa lähenemiskeelu kohaldamisest, teavitab ta sellest ja keeldumise põhjusest viivitamata kaitstavat isikut ja esialgse lähenemiskeelu otsuse teinud riigi pädevat asutust. Ühtlasi teavitab kohus sellisel juhul kaitstavat isikut võimalusest taotleda lähenemiskeeldu tsiviilkohtumenetluse korras.

§ 508⁵. Euroopa lähenemiskeelu kohaldamisest teavitamine

Kohus teavitab Euroopa lähenemiskeelu kohaldamise määrusest ja selle rikkumise võimalikest tagajärgedest viivitamata isikut, kelle kaitseks keeld kohaldati, samuti isikut, kellele keeld kohaldati, ning esialgse lähenemiskeelu kohaldamise otsuse teinud riigi pädevat asutust.

§ 508⁶. Euroopa lähenemiskeelu rikkumisest teavitamine

(1) Kohus teavitab esialgset lähenemiskeeldu kohaldanud riigi pädevat asutust igast Euroopa lähenemiskeelu määrusega kohaldatud kaitsemeetme rikkumisest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teatise vormi kehtestab justiitsminister määrusega.

§ 508⁷. Euroopa lähenemiskeelu määruse muutmise ja tühistamine

(1) Kohus võib muuta lähenemiskeelu kohaldamise tingimusi, kui esialgset lähenemiskeeldu kohaldanud riigi pädev asutus on keelu kohaldamise tingimusi muutnud.

(2) Kohus tühistab lähenemiskeelu, kui esialgse lähenemiskeelu kohaldamise otsuse teinud Euroopa Liidu liikmesriigi pädev asutus on kehtestatud lähenemiskeelu tühistanud.

(3) Kohus võib tühistada Euroopa lähenemiskeelu määruse, kui on piisav alus arvata, et kaitstav isik ei viibi Eestis või on Eesti territooriumilt lõplikult lahkunud või kui lähenemiskeelu kohaldamise algusest on möödunud kolm aastat.

(4) Kohus teavitab Euroopa lähenemiskeelu kohaldamise määruse tühistamisest viivitamata isikut, kelle kaitseks keeld kohaldati, samuti isikut, kellele keeld kohaldati, ning esialgse lähenemiskeelu kohaldamise otsuse teinud riigi pädevat asutust.

3. alljaotis

Euroopa lähenemiskeelu tunnistuse esitamine Euroopa Liidu liikmesriigile

§ 508⁸. Euroopa lähenemiskeelu tunnistuse esitamine ja Euroopa lähenemiskeelu määruse vorm

(1) Euroopa lähenemiskeelu tunnistuse koostamine ja esitamine on lubatud üksnes juhul, kui eelnevalt on samas asjas tehtud otsus lähenemiskeelu kohaldamise kohta Eesti õiguse kohaselt.

(2) Euroopa lähenemiskeelu kohaldamist sooviv isik esitab vastavasisulise taotluse oma elukoha järgsele maakohtule või selle Euroopa Liidu liikmesriigi pädevale asutusele, mille territooriumil lähenemiskeelu kohaldamist soovitakse.

(3) Kaitstava isiku elukoha järgne maakohus koostab Euroopa lähenemiskeelu tunnistuse ja edastab selle Justiitsministeeriumile.

(4) Justiitsministeerium tõlgib tunnistuse täitva riigi määratud keelde ja edastab selle täitva riigi pädevale asutusele.

(5) Euroopa lähenemiskeelu tunnistuse vormi kehtestab justiitsminister määrusega.

4. jaotis

Vara arestimise ja tõendi hoiulevõtmise otsuse tunnustamine ja täitmine

1. alljaotis **Üldsätted**

§ 508⁹. Euroopa tunnistus vara arestimise ja tõendi hoiulevõtmise kohta

(1) Euroopa tunnistus vara arestimise ja tõendi hoiulevõtmise kohta (edaspidi *Euroopaarestimistunnistus*) on Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva õigusasutuse tehtud taotlus teisele Euroopa Liidu liikmesriigile vara konfiskeerimise tagamiseks või tõendina kasutatava vara hävitamise, muundamise, teisaldamise, üleandmise või käsutamise takistamiseks.

(2) Euroopa arestimistunnistuse alusel võib arestida või hoiule võtta:

- 1) kuriteoga saadud vara või kuriteoga saadud vara väärtusele vastava vara;
- 2) kuriteo toimepanemise vahendi;
- 3) kuriteo vahetu objekti;
- 4) muu asitõendi, dokumendi või teabesalvestise, mis on kriminaalmenetluses kasutatav tõendina.

(3) Euroopa arestimistunnistusele lisatakse taotleva riigi pädeva õigusasutuse tehtud vara arestimise või tõendi hoiulevõtmise otsuse koopia.

§ 508¹⁰. Euroopa arestimistunnistusega kaasnev taotlus

Euroopa arestimistunnistust täitvale riigile esitatakse koos tunnistusega ka taotlus:

- 1) tõendi üleandmiseks taotlevale riigile või
- 2) vara konfiskeerimiseks.

§ 508¹¹. Euroopa arestimistunnistuse täitmist välistavad ja piiravad asjaolud

(1) Euroopa arestimistunnistuse täitmisest võib keelduda, kui:

- 1) Euroopa arestimistunnistuse aluseks olev tegu ei ole karistatav Eesti karistusseadustiku kohaselt, välja arvatud käesoleva seadustiku §-s 489⁶ sätestatud juhul;
- 2) isikul, kelle vara arestimist või hoiulevõtmist taotletakse, on Eesti Vabariigis puutumatus või välislepingus ettenähtud eesõigused;
- 3) Euroopa arestimistunnistuse põhjal on selge, et käesoleva seadustiku §-s 508¹⁰ nimetatud taotluse täitmine ei ole lubatud, sest isik on samas süüdistuses lõplikult süüdi või õigeks mõistetud või süüdimõistva kohtuotsuse korral on mõistetud karistus kantud või karistust ei saa täitmisele pöörata Euroopa arestimistunnistuse esitanud riigi seaduse alusel;
- 4) Euroopa arestimistunnistus ei ole esitatud käesoleva seadustiku §-s 508²⁰ sätestatud vormi kasutades, see on puudulik, ei vasta selle aluseks olevale taotleva riigi pädeva õigusasutuse määrusele või Euroopa arestimistunnistusele ei ole lisatud selle aluseks olevat taotleva riigi pädeva õigusasutuse määrust või selle koopiat.

(2) Euroopa arestimistunnistuse täitmisest keeldumisest teavitatakse taotleva riigi pädevat õigusasutust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 sätestatud juhul võib Riigiprokuratuur määrata taotleva riigi pädevale õigusasutusele tähtaja puuduste kõrvaldamiseks või lisateabe esitamiseks.

§ 508¹². Kahju hüvitamine

(1) Eesti hüvitab taotleva riigina kõik kulud, mida täitev riik on selle riigi seaduste kohaselt kandnud seoses Euroopa arestimistunnistuse täitmisega kolmandale isikule tekitatud kahjuga, eeldusel, et kahju ei ole tekkinud täitva riigi süülisest tegevusest. Kahju hüvitamise otsustab Riigiprokuratuuri ettepanekul Justiitsministeerium.

(2) Eestil on täitva riigina õigus nõuda taotlevalt riigilt nende kulude hüvitamist, mille Eesti on hüvitanud kolmandale isikule seoses Euroopa arestimistunnistuse täitmisega tekitatud kahjuga, eeldusel, et kahju ei ole tekkinud üksnes Eesti süülisest tegevusest. Taotlevale riigile kulude hüvitamise nõude esitamise otsustab Riigiprokuratuuri taotlusel Justiitsministeerium.

§ 508¹³. Teavitamine

Käesolevas jaos sätestatud kohustus teavitada taotleva riigi pädevat õigusasutust Euroopa arestimistunnistuse täitmisega või täitmisest keeldumisega seotud või muudest asjaoludest tuleb täita viivitamata ning teade tuleb esitada kirja teel, elektronpostiga või muul kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil.

2. alljaotis

Euroopa arestimistunnistuse täitmine

§ 508¹⁴. Euroopa arestimistunnistuse menetlemiseks pädev asutus

(1) Eestile esitatud Euroopa arestimistunnistust on pädev menetlema ja Euroopa arestimistunnistuse täitmist otsustama Riigiprokuratuur. Riigiprokuratuur kaasab vajaduse korral otsuse täitmisesse ringkonnaprokuratuuri.

(2) Kui Euroopa arestimistunnistus sisaldab käesoleva seadustiku § 508¹⁰ punktis 1 või 2 nimetatud taotlust, edastab Riigiprokuratuur Euroopa arestimistunnistuse koopia Justiitsministeeriumile.

§ 508¹⁵. Euroopa arestimistunnistuse täitmise otsustamine

Euroopa arestimistunnistus tuleb läbi vaadata viivitamata ja otsustada Euroopa arestimismääruse saamisest arvates 24 tunni jooksul selle täitmise lubatavus, täitmisest keeldumine, täitmise edasilükkamine või taotlevalt riigilt vajaduse korral lisaandmete nõudmine.

§ 508¹⁶. Euroopa arestimistunnistuse täitmine

- (1) Euroopa arestimistunnistuse täitmisel kohaldatakse Eesti õigust. Välisriigi taotlusel võidakse tõendi hoiulevõtmise taotluse täitmisel lähtuda menetlusnormidest, mis erinevad käesolevas seadustikus sätestatust, kui see ei ole vastuolus Eesti õiguse põhimõtetega.
- (2) Euroopa arestimistunnistuse täitmiseks käesoleva seadustiku §-s 142 sätestatud korras otsustatakse vara arestimine prokuratuuri taotlusel eeluurimiskohtuniku määrusega.
- (3) Euroopa arestimistunnistuse alusel on pädev vara arestimist otsustama Harju Maakohus.
- (4) Euroopa arestimistunnistuse täitmisest teavitab Riigiprokuratuur taotleva riigi pädevat õigusasutust.
- (5) Vara arestitakse ja tõendid võetakse hoiule kuni käesoleva seadustiku §-s 508¹⁰ sätestatud taotluse täitmise otsustamiseni.
- (6) Kui taotleva riigi pädev õigusasutus teatab Euroopa arestimistunnistuse tühistamisest, vabastatakse arestitud vara ja tagastatakse äravõetud tõendid viivitamata.
- (7) Kui Euroopa arestimistunnistust ei ole võimalik täita põhjusel, et vara või tõendid on kadunud, hävitatud või nende asukohta ei ole võimalik tuvastada ka pärast taotleva riigiga konsulteerimist, teatatakse sellest taotleva riigi pädevale õigusasutusele.

§ 508¹⁷. Euroopa arestimistunnistuse täitmise edasilükkamine

- (1) Prokuratuur võib Euroopa arestimistunnistuse täitmise edasi lükata, kui:
 - 1) selle täitmine võib kahjustada Eestis käimasolevat kriminaalmenetlust;
 - 2) Euroopa arestimistunnistuses nimetatud vara või tõend on seoses Eestis käimasoleva kriminaalmenetlusega arestitud või hoiule võetud.
- (2) Euroopa arestimistunnistuse täitmise edasilükkamisest teavitab prokuratuur taotleva riigi pädevat õigusasutust. Lisaks edasilükkamise põhjusele tuleb võimaluse korral teatada ka edasilükkamise eeldatav kestus.
- (3) Edasilükkamise põhjuste äralangemisel võtab prokuratuur viivitamata tarvitusele abinõud Euroopa arestimistunnistuse täitmiseks ja teavitab sellest taotleva riigi pädevat õigusasutust.

§ 508¹⁸. Euroopa arestimistunnistuse täitmisel tehtud lahendi ja toimingu vaidlustamine

- (1) Eestis tagatakse kolmanda isiku õigused tema varale, mis on Euroopa arestimistunnistuse objektiks. Kaebus prokuratuuri määruse või uurimisasutuse tegevuse peale seoses Euroopa arestimistunnistuse täitmisega esitatakse maakohtule, kelle tööpiirkonnas vaidlustatud määrus või menetlustoiming on tehtud. Vara arestimise määruse peale võib esitada määruskaebuse käesoleva seadustiku § 387 lõikes 2 sätestatud korras kolme päeva jooksul määruse kättesaamisest arvates.
- (2) Eestile esitatud Euroopa arestimistunnistust ja selle aluseks olevat taotleva riigi pädeva õigusasutuse määrust ei saa Eestis vaidlustada. Isiku soovil edastab Riigiprokuratuur temale kontaktandmed, mille abil on isikul võimalik uurida Euroopa arestimistunnistuse vaidlustamise korda taotlevas riigis.
- (3) Kaebuse esitamine ei peata vaidlustatava määruse täitmist, kui vaidluse lahendaja ei otsusta teisiti.
- (4) Eestile esitatud Euroopa arestimistunnistuse täitmisega seotud kaebuse esitamisest ja kaebuse lahendamisel tehtud lahendist teavitab prokuratuur taotleva riigi pädevat õigusasutust.

3. alljaotis **Euroopa arestimistunnistuse esitamine Euroopa Liidu liikmesriigile**

§ 508¹⁹. Euroopa arestimistunnistuse koostamine

- (1) Kohtueelses menetluses on Euroopa arestimistunnistust pädev koostama prokuratuur ja kohtumenetluses kohus.

(2) Euroopa arestimistunnistuse koostab ja edastab koos käesoleva seadustiku § 508⁹lõikes 3 nimetatud otsuse koopiaga vara või tõendi asukoha järgse riigi pädevale õigusasutusele prokuratuur või kohus, kelle menetluses on Euroopa arestimistunnistuse aluseks olev kuritegu. Prokuratuuri koostatud Euroopa arestimistunnistus edastatakse täitvale riigile Riigiprokuratuuri kaudu.

(3) Kui täitmiseks saadetud Euroopa arestimistunnistus tühistatakse, tuleb sellest viivitamata teavitada täitva riigi pädevat õigusasutust.

§ 508²⁰. Euroopa arestimistunnistuse vorm

Euroopa arestimistunnistuse vormi kehtestab justiitsminister määrusega.

5. jaotis Euroopa Liidu liikmesriigi konfiskeerimisotsuse tunnustamine ja täitmine

1. alljaotis Üldsätted

§ 508²¹. Euroopa konfiskeerimistunnistus

Euroopa konfiskeerimistunnistus on Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva õigusasutuse tehtud taotlus teisele Euroopa Liidu liikmesriigile vara lõplikuks äravõtmiseks, mille aluseks on kohtu otsus vara konfiskeerimise kohta.

§ 508²². Konfiskeerimisotsuse täitmise üldtingimused

(1) Konfiskeerimisotsuse täitmine on lubatud, kui isik on süüdi mõistetud süüteo, mis on Eesti karistusseadustiku järgi kuriteona karistatav ning mille puhul on Eesti õiguse kohaselt lubatud konfiskeerimise kohaldamine.

(2) Konfiskeerimisotsuse täitmine on lubatud sõltumata teo karistatavusest Eesti karistusseadustiku järgi käesoleva seadustiku § 489⁶lõikes 1 sätestatud kuritegude puhul.

§ 508²³. Konfiskeerimisotsuse täitmist välistavad ja piiravad asjaolud

Konfiskeerimisotsuse tunnustamisest ja täitmisest võib keelduda lisaks käesoleva seadustiku §-s 436 sätestatule, kui:

- 1) ei ole esitatud Euroopa konfiskeerimistunnistust või see on ebatäielik või selgelt ei vasta otsusele;
- 2) Eestis või mis tahes teises riigis on sama süüteo eest konfiskeerimisotsus tehtud ning täidetud;
- 3) otsus on tehtud isiku kohta, kellel on käesoleva seadustiku § 4 punkti 2 alusel puutumatus või eesõigused.

§ 508²⁴. Konfiskeeritud vara käsutamine

(1) Konfiskeerimisotsuse täitmisel saadud raha käsutatakse järgmiselt:

- 1) kui saadud summa on 10 000 eurot või väiksem, kantakse konfiskeeritud vara üle riigieelarve tuludesse;
- 2) kui saadud summa on suurem kui 10 000 eurot, kantakse pool konfiskeerimisotsuse täitmisel saadud varast üle taotlevale riigile.

(2) Konfiskeerimisotsuse täitmisel saadud muu vara, mis ei ole raha, müüakse või antakse üle taotlevale riigile. Müügi korral käsutatakse vara müügist saadud tulu käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt. Kui konfiskeerimisotsus näeb ette rahasumma konfiskeerimist, võib taotlevale riigile vara üle kanda ainult siis, kui kõnealune riik on andnud selleks oma nõusoleku.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud viisil mitterahalise vara käsutamine ei ole võimalik, kohaldatakse konfiskeeritud vara suhtes käesoleva seadustiku §-s 126 sätestatut.

(4) Käesoleva paragrahvi lõiget 3 ei kohaldata täitva riigi kultuuripärandisse kuuluvate kultuuriväärtusi kujutavate objektide või esemete suhtes. Selliste objektide või esemete müügi või tagastamise nõudmine on keelatud.

(5) Konfiskeeritav rahasumma arvutatakse konfiskeerimisotsuse tegemise päeval kehtiva kursi alusel eurodesse.

§ 508²⁵. Kahju hüvitamine

(1) Eesti hüvitab taotleva riigina kõik kulud, mida täitev riik on selle riigi õiguse kohaselt kandnud seoses Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmisega kolmandale isikule tekitatud kahjuga, eeldusel, et kahju ei ole tekkinud täitva riigi süülisest tegevusest. Kahju hüvitamise otsustab Riigiprokuratuuri ettepanekul Justiitsministeerium.

(2) Eestil on täitva riigina õigus nõuda taotlevalt riigilt nende kulude hüvitamist, mida Eesti on hüvitanud kolmandale isikule seoses Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmisega tekitatud kahjuga, eeldusel, et kahju ei ole tekkinud üksnes Eesti süülisest tegevusest. Taotlevale riigile kulude hüvitamise nõude esitamise otsustab Riigiprokuratuuri taotlusel Justiitsministeerium.

2. alljaotis

Euroopa konfiskeerimistunnistuse tunnustamine ja täitmine

§ 508²⁶. Euroopa konfiskeerimistunnistuse menetlemiseks pädevad asutused

Eestile esitatud Euroopa konfiskeerimistunnistust on pädev menetlema Riigiprokuratuur ja selle täitmise üle otsustama Harju Maakohus. Riigiprokuratuur kaasab vajaduse korral ringkonnaprokuratuurid.

§ 508²⁷. Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmise otsustamine

Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmise lubatavus, täitmisest keeldumine, täitmise edasilükkamine või taotlevalt riigilt täiendavate andmete nõudmine otsustatakse viivitamata.

§ 508²⁸. Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmine

- (1) Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmisele kohaldatakse Eesti õigust.
- (2) Vara konfiskeerimise Euroopa konfiskeerimistunnistuse alusel otsustab Harju Maakohus määrusega Riigiprokuratuuri taotluse alusel.
- (3) Vara konfiskeerimise Euroopa konfiskeerimistunnistuse alusel otsustab kohtunik ainuisikuliselt.
- (4) Kohtuistungist konfiskeerimismenetluse otsustamiseks võtab osa prokurör ja süüdimõistetud isiku kaitsja.
- (5) Kolmanda isiku või tema volitatud esindaja osavõtt kohtuistungist on kohustuslik.
- (6) Riigiprokuratuur teavitab Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmisest taotleva riigi pädevat õigusasutust.
- (7) Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmine lõpetatakse viivitamata, kui taotleva riigi pädev õigusasutus teatab Euroopa konfiskeerimistunnistuse tühistamisest.

§ 508²⁹. Konfiskeerimisotsuse täitmise edasilükkamine

- (1) Eesti võib konfiskeerimisotsuse täitmise edasi lükata, kui:
 - 1) Eesti peab võimalikuks, et konfiskeerimisotsuse täitmisel saadud rahasumma võib ületada konfiskeerimisotsuses kindlaksmääratud summat, sest konfiskeerimisotsust täidetakse samal ajal mitmes riigis;
 - 2) konfiskeerimisotsuse täitmine vaidlustatakse käesoleva seadustiku § 508³⁰ kohaselt;
 - 3) konfiskeerimisotsuse täitmine võib kahjustada Eestis läbiviidavat menetlust;
 - 4) on vajalik konfiskeerimisotsuse tõlkimine eesti keelde;
 - 5) konfiskeerimisotsuses nimetatud vara juba kuulub konfiskeerimisele Eestis.
- (2) Konfiskeerimisotsuse täitmise edasilükkamisel tagatakse konfiskeerimisele kuuluva vara säilimine.
- (3) Konfiskeerimisotsuse täitmise edasilükkamisel teavitab Riigiprokuratuur sellest viivitamata taotleva riigi pädevat asutust, esitades edasilükkamise põhjused ning edasilükkamise eeldatava kestuse.
- (4) Edasilükkamise põhjuste äralangemisel täidetakse konfiskeerimisotsus viivitamata.

§ 508³⁰. Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmisel tehtud lahendi ja toiminguid vaidlustamine

- (1) Eesti tagab kolmanda isiku õigused tema varale, mis on Euroopa konfiskeerimistunnistuse objektiks. Kaebus prokuratuuri määruse või uurimisasutuse tegevuse peale seoses Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmisega esitatakse Harju Maakohule käesoleva seadustiku § 387 lõikes 2 sätestatud korras kolme päeva jooksul määruse kättesaamisest arvates.
- (2) Eestile esitatud Euroopa konfiskeerimistunnistust ja selle aluseks olevat taotleva riigi pädeva õigusasutuse otsust või määrust ei saa Eestis vaidlustada. Isiku soovil edastab Riigiprokuratuur temale kontaktandmed, mille abil on isikul võimalik uurida Euroopa konfiskeerimistunnistuse vaidlustamise korda taotlevas riigis.
- (3) Kaebuse esitamine ei peata vaidlustatava määruse täitmist, kui vaidluse lahendaja ei otsusta teisiti.

(4) Eestile esitatud Euroopa konfiskeerimistunnistuse täitmisega seotud kaebuse esitamisest ja kaebuse lahendamisel tehtud lahendist teavitab Riigiprokuratuur taotleva riigi pädevat õigusasutust.

3. alljaotis **Euroopa konfiskeerimistunnistuse esitamine**

§ 508³¹. Euroopa konfiskeerimistunnistuse koostamine ja edastamine

(1) Euroopa konfiskeerimistunnistuse koostab ja edastab koos konfiskeerimise aluseks oleva otsuse koopiaga vara asukoha järgse riigi pädevale õigusasutusele prokuratuur või kohus, kelle menetluses on Euroopa konfiskeerimistunnistuse aluseks olev kuritegu.

(2) Euroopa konfiskeerimistunnistus edastatakse riigile, mille kohta on Eestil alust arvata, et isikul, kelle suhtes konfiskeerimisotsus tehti, on seal vara või sissetulek.

(3) Kui Eesti ei saa kindlaks teha käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud riiki, edastatakse Euroopa konfiskeerimistunnistus selle liikmesriigi pädevale õigusasutusele, kus isik, kelle suhtes konfiskeerimisotsus tehti, peamiselt elab või kus on tema registrijärgne asukoht.

(4) Euroopa konfiskeerimistunnistuse võib korruga esitada ainult ühele liikmesriigile, kui käesoleva seadustiku §-st 508³² ei tulene teisiti.

§ 508³². Euroopa konfiskeerimistunnistuse esitamine mitmele riigile

(1) Põhjendatud juhul võib rahasummat käsitleva Euroopa konfiskeerimistunnistuse esitada korruga mitmele riigile.

(2) Mitterahalist vara käsitleva Euroopa konfiskeerimistunnistuse võib esitada korruga mitmele riigile ainult järgmistel juhtudel:

1) Eestil on alust arvata, et konfiskeerimisotsusega hõlmatud vara asub eri riikides;

2) Euroopa konfiskeerimistunnistusega hõlmatud vara konfiskeerimine eeldab meetmete võtmist mitmes riigis või

3) Eestil on alust arvata, et konfiskeerimisotsusega hõlmatud vara asub liikmesriigis, kuid selle täpne asukoht ei ole teada.

§ 508³³. Euroopa konfiskeerimistunnistuse esitamise vorm

Euroopa konfiskeerimistunnistuse vormi kehtestab justiitsminister määrusega.

6. jaotis **Euroopa Liidu liikmesriigis tehtud vabadusekaotuslikke karistusi ja vabadust piiravaid meetmeid käsitlevate otsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine**

1. alljaotis **Üldsätted**

§ 508³⁴. Vabadusekaotusliku karistuse tunnistus

Euroopa Liidu liikmesriigi vabadusekaotusliku karistuse tunnistus (edaspidi *vabadusekaotuse tunnistus*) on liikmesriigi pädeva asutuse tehtud taotlus teisele Euroopa Liidu liikmesriigile tunnustada vabadusekaotuslikku karistust või muud vabadust piiravat meetet käsitlevat kohtuotsust ning viia see täide.

§ 508³⁵. Üldtingimused

(1) Kohtuotsuse tunnustamine ja mõistetud karistuse täideviimine käesoleva jaotise sätete kohaselt on lubatud juhul, kui kohtuotsuse aluseks olev tegu on kuritegu täitva riigi õiguse kohaselt, sõltumata süüteoosseisu tunnustest.

(2) Eesti tunnustab ja viib mõistetud karistuse täide, sõltumata selle karistatavusest Eesti karistusseadustiku järgi, kui tegemist on käesoleva seadustiku §-s 489⁶ nimetatud süüteoga.

(3) Kohtuotsuse tunnustamiseks ja täitmiseks edastamine käesoleva jaotise sätete alusel on lubatud juhul, kui isikule on kohtuotsuse alusel mõistetud vabadusekaotuslik karistus ning süüdimõistetud isiku üleandmine karistuse kandmiseks teisele Euroopa Liidu liikmesriigile on vajalik isiku sotsiaalse rehabiliteerimise hõlbustamiseks.

§ 508³⁶. Kohtuotsuse tunnustamise kriteeriumid

(1) Eesti tunnustab ja viib mõistetud karistuse täide, kui süüdimõistetud isik on:

1) Eesti Vabariigi kodanik ja tema tegelik alaline elukoht on Eesti Vabariigis või

2) Eesti Vabariigi kodanik, kelle tegelik alaline elukoht ei ole Eesti Vabariigis, kuid kes saadetakse taotlevast riigist välja Eesti Vabariiki süüdimõistva kohtuotsuse või muu pädeva asutuse otsuse alusel.

(2) Eesti võib tunnustada ja viia mõistetud karistuse täide, kui süüdimõistetud isik on Eesti Vabariigi kodanik, kelle tegelik alaline elukoht ei ole Eesti Vabariigis, kuid kellel on perekondlikke või muid kaalukaid sidemeid Eesti Vabariigiga ning kelle karistuse kandmine Eestis on kooskõlas isiku enda ja teiste temaga seotud isikute huvidega ning kes on andnud oma nõusoleku käesoleva seadustiku § 508³⁸ kohaselt.

(3) Kohus teeb iga kord motiveeritud otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isiku süüdimõistva kohtuotsuse tunnustamise ja isikule mõistetud karistuse täideviimise kohta, kaaludes sätestatud tingimusi ning võttes arvesse muid asjakohaseid asjaolusid.

(4) Kaebuse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud otsuse vaidlustamiseks võib esitada käesoleva seadustiku § 387 lõikes 1 sätestatud korras.

§ 508³⁷. Kohtuotsuse tunnustamiseks edastamise taotlemine

(1) Eesti võib taotleda välisriigilt kohtuotsuse ja vabadusekaotuse tunnustuse edastamist tunnustamiseks ja täitmiseks, kui isiku karistuse kandmine Eestis on otstarbekas, kooskõlas isiku enda ning teiste temaga seotud isikute huvidega või muudel juhtudel.

(2) Süüdimõistetud isik võib taotleda välisriigilt või Justiitsministeeriumilt kohtuotsuse ja vabadusekaotuse tunnustuse edastamist käesoleva jaotise kohase menetluse algatamiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud süüdimõistetud isiku taotluse lahendab Justiitsministeerium, arvestades käesolevas jaotises sätestatud ning otsustades taotluse põhjendatuse üle, arvestades seejuures isiku enda ning teiste temaga seotud isikute huve, Eesti võimalusi karistuse täideviimiseks ning muid asjaolusid.

(4) Justiitsministeerium teeb käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud otsuse 30 päeva jooksul isiku taotluse saamisest arvates. Justiitsministeeriumi otsuse peale võib isik esitada kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

§ 508³⁸. Süüdimõistetud isiku nõusolek ja teavitamine

(1) Süüdimõistetud isiku nõusolek kohtuotsuse tunnustamise ja mõistetud karistuse täideviimise otsustamiseks ei ole nõutav, kui süüdimõistetud isik on käesoleva seadustiku § 508³⁶ lõikes 1 nimetatud isik või Eestisse põgenenud või muul viisil tagasi pöördunud seoses tema vastu välisriigis algatatud kriminaalmenetlusega või pärast selles välisriigis süüdimõistmist.

(2) Süüdimõistetud isiku nõusolek kohtuotsuse tunnustamiseks ja mõistetud karistuse täideviimiseks edastamise kohta on kohustuslik, kui tegemist ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikuga.

(3) Sõltumata nõusoleku nõutavusest, teavitatakse süüdimõistetud isikut temale arusaadavas keeles sellest, et on otsustatud edastada kohtuotsus selle tunnustamiseks ja täitmiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud süüdimõistetud isiku teavitamise vormi kehtestab justiitsminister määrusega.

§ 508³⁹. Kohtuotsuse tunnustamist ja mõistetud karistuse täideviimist välistavad ja piiravad asjaolud

Kohtuotsuse tunnustamine või isikule mõistetud karistuse täideviimine ei ole lubatud, kui:

1) süüdimõistva kohtuotsuse aluseks olev tegu ei ole kuritegu Eesti karistusseadustiku kohaselt, välja arvatud käesoleva seadustiku §-s 489⁶ sätestatud juhul;

2) taotlus ei ole esitatud §-s 508³⁴ nimetatud tunnustuse vormi kasutades, see on puudulik, ei vasta selle aluseks oleva taotleva riigi kohtuotsusele või sellele ei ole lisatud taotleva riigi kohtuotsust või selle koopiat;

3) süüdimõistetud isik ei ole käesoleva seadustiku § 508³⁶ lõikes 1 või 2 nimetatud isik;

4) karistuse täideviimine on Eesti karistusseadustiku järgi aegunud;

5) süüdimõistetud isikul on Eesti Vabariigis puutumatus või välislepingus ettenähtud eesõigused;

6) süüdimõistetud isik on alla neljateistaastane;

7) süüdimõistetud isikul on kohtuotsuse Eestisse saabumise hetkel jäänud karistusest kanda vähem kui kuus kuud;

8) kohtuotsus on tehtud tagaselja, välja arvatud käesoleva seadustiku §-s 489⁷ sätestatud juhtudel;

9) määratud karistus hõlmab psühhiaatrilist abi või ravi või muud vabadusekaotust hõlmavat meedet, mida ei saa olenemata käesoleva seadustiku §-s 508⁴⁴ sätestatust teostada Eestis kooskõlas kehtiva õigusega või lähtuvalt Eesti tervishoiusüsteemi korraldusest;

10) kohtuotsus on seotud kuriteoga, mis Eesti karistusseadustiku kohaselt on käsitatav kuriteona, mis on täielikult või suures või olulisel osas toime pandud Eesti territooriumil või Eesti territooriumiga samaväärses kohas.

§ 508⁴⁰. Üleantava isiku läbisõiduluba

(1) Loa teise liikmesriiki üleantava isiku sõiduks Eesti Vabariigi territooriumi kaudu annab Justiitsministeerium. Luba isiku läbiveoks antakse seitsme päeva jooksul arvates käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse saamisest.

(2) Läbisõidu lubamiseks esitatakse vastavasisuline taotlus, millele on lisatud käesoleva seadustiku §-s 508³⁴ nimetatud vabadusekaotuse tunnistuse koopia.

(3) Läbisõidu lubamiseks taotluse saamisel teatab Eesti, kui ta ei saa tagada, et tema territooriumil ei võeta süüdimõistetud isikut vastutusele, vahi alla ega piirata muul viisil tema vabadust enne asjaomase isiku taotleva riigi territooriumilt lahkumist toimepandud kuriteo või määratud karistuse eest.

(4) Eesti võib hoida süüdimõistetud isikut vahi all ainult nii kaua, kui see on vajalik läbisõiduks.

§ 508⁴¹. Teavitamine

Justiitsministeerium teavitab viivitamata taotleva riigi pädevat asutust mis tahes kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil:

1) kohtuotsuse ja vabadusekaotuse tunnistuse edastamisest kohtuotsuse tunnustamise eest vastutavale pädevale asutusele;

2) asjaolust, et tegelikkuses on karistust võimatu täide viia, sest pärast kohtuotsuse ja vabadusekaotuse tunnistuse Eestile edastamist ei ole süüdimõistetud isikut võimalik Eesti territooriumilt leida ning sellisel juhul ei ole Eestil kohustust karistust täide viia;

3) kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise lõplikust otsusest koos otsuse kuupäevaga;

4) otsusest kohtuotsust mitte tunnustada ning karistust mitte täide viia käesoleva seadustiku §-s 508³⁹ sätestatu kohaselt koos mittetunnustamise põhjendustega;

5) otsusest kohandada karistust käesoleva seadustiku § 508⁴⁴ lõike 2 või 3 kohaselt koos otsuse põhjendustega;

6) otsusest karistust mitte täide viia käesoleva seadustiku § 489⁷ lõikes 1 nimetatud põhjustel koos otsuse põhjendustega;

7) tingimisi või ennetähtaegse vabastamise perioodi algusest ja lõpust;

8) süüdimõistetud isiku kinnipidamiskohast põgenemisest;

9) karistuse täideviimise lõpetamisest niipea, kui see on lõpule viidud.

2. alljaotis

Euroopa Liidu liikmesriigis tehtud vabadusekaotuslikke karistusi ja vabadust piiravaid meetmeid käsitleva otsuse tunnustamise ja täitmise menetlus

§ 508⁴². Tunnustamise ja täitmise otsustamine

(1) Eestile esitatud Euroopa Liidu liikmesriigi vabadusekaotuse tunnistust on pädev menetlema Justiitsministeerium ja selle täitmise üle otsustama Harju Maakohus.

(2) Lõplik otsus kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta tuleb teha 90 päeva jooksul pärast seda, kui Harju Maakohus on kohtuotsuse ja tunnistuse kätte saanud.

(3) Kui kohtuotsuse tunnustamise ja täitmise otsustamine ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul võimalik, teavitab Justiitsministeerium sellest viivitamata taotleva riigi pädevat asutust, esitades viivituse põhjused ja hinnangulise aja, mis on vajalik lõpliku otsuse tegemiseks.

§ 508⁴³. Kohtuotsuse tunnustamise edasilükkamine

Eesti võib kohtuotsuse tunnustamise edasi lükata, kui käesoleva seadustiku §-s 508³⁴ nimetatud tunnistus on puudulik või ei vasta selgelt kohtuotsusele, kuni Justiitsministeeriumi poolt selle tunnistuse täiendamiseks või parandamiseks määratud mõistliku tähtpäevani.

§ 508⁴⁴. Karistuse täideviimine

(1) Kohtuotsuse tunnustamisel pööratakse see viivitamata täitmisele Eesti õiguse kohaselt.

(2) Kui isikule välisriigis mõistetud karistus ületab Eesti karistusseadustikus sama liiki teo eest sätestatud karistuse maksimaalset määra, muudetakse karistus ning viiakse see vastavusse Eesti karistusseadustikus sätestatud karistumääradega. Muudetud karistus ei tohi olla väiksem Eesti karistusseadustikus sama liiki teo eest sätestatud karistuse maksimaalsest määrast.

(3) Kui isikule välisriigis mõistetud karistus on vastuolus Eesti õigusega, viiakse see vastavusse Eesti karistusseadustikus sama liiki teo eest ettenähtud karistuse või muu mõjutusvahendiga. Sellisel juhul peab kohaldatav karistus või mõjutusvahend võimalikult täpselt vastama isikule taotlevas riigis mõistetud karistusele ning seda ei tohi muuta rahaliseks karistuseks.

(4) Ühelgi juhul ei tohi muudetud karistus raskendada isikule taotlevas riigis mõistetud karistuse olemust ja selle kestust.

§ 508⁴⁵. Karistuse täideviimisele kohaldatav õigus

(1) Karistuse täideviimisele, sealhulgas ennetähtaegsele või tingimisi vabastamisele, kohaldatakse Eesti õigust.

(2) Karistuse täideviimisel arvatakse kantava vangistuse kogukestusest maha juba kantud vabadusekaotus, mis on seotud kohtuotsuse sisuks oleva kuriteoga.

§ 508⁴⁶. Erikohustus

(1) Eestisse karistuse kandmiseks üle antud isikut ei tohi anda kohtu alla, süüdi mõista ega muul viisil temalt vabadust võtta kuriteo eest, mis on toime pandud enne tema üleandmist, kuid mis ei ole üleandmise aluseks olev tegu.

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata, kui:

- 1) süüdimõistetud isikul oli võimalus lahkuda Eesti territooriumilt, kuid ta ei teinud seda 45 päeva jooksul pärast tema lõplikku vabastamist, või ta on Eestisse pärast lahkumist tagasi pöördunud;
- 2) kuriteo eest ei saa karistada vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava meetmega;
- 3) kriminaalmenetlus ei anna alust isikuvabadust piirava meetme kohaldamiseks;
- 4) süüdimõistetud isiku suhtes võidakse kohaldada rahalist karistust või muud kui vabadust piiravat meetet, eelkõige rahatrahvi või seda asendavat meetet, isegi kui karistuse või meetmega võib kaasneda tema isikuvabaduse piiramine;
- 5) süüdimõistetud isik on nõustunud üleandmisega;
- 6) süüdimõistetud isik on üleandmise järel sõnaselgelt loobunud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud erikohustuse kohaldamisest tema suhtes seoses enne üleandmist toime pandud konkreetsete kuritegudega;
- 7) taotlev riik on andnud nõusoleku käesoleva paragrahvi lõike 3 kohaselt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 7 nimetatud nõusolek antakse ainult juhul, kui isiku üleandmine on kohustuslik.

§ 508⁴⁷. Süüdimõistetud isiku vahistamine kohtuotsuse tunnustamise menetluse ajaks

(1) Kui süüdimõistetud isik viibib Eestis, võib Eesti taotleva riigi taotlusel enne kohtuotsuse ja vabadusekaotuse tunnustuse saabumist või enne kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise otsust süüdimõistetud isiku vahistada või kohaldada muid tõkendeid, et süüdimõistetud isik jääks Eestisse, kuni tehakse otsus kohtuotsuse tunnustamise ja karistuse täideviimise kohta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt kohaldataud vahistuse aeg loetakse süüdimõistetud karistusaja hulka.

§ 508⁴⁸. Karistuse täideviimise lõpetamine

Karistuse täideviimine lõpetatakse kohe, kui taotleva riigi pädev asutus teavitab Eestit otsusest või meetmest, mille tulemusena karistus ei ole enam täideviidav.

3. alljaotis Vabadusekaotuslikke karistusi ja vabadust piiravaid meetmeid käsitleva kohtuotsuse esitamine Euroopa Liidu liikmesriigile

§ 508⁴⁹. Kohtuotsuse esitamine tunnustamiseks ja täitmiseks

(1) Euroopa Liidu liikmesriigi vabadusekaotuse tunnustuse koostab vangla, kus isik kannab karistust.

(2) Kohtuotsuse või selle koopia ja vabadusekaotuse tunnustuse edastab Euroopa Liidu liikmesriigi pädevale asutusele Justiitsministeerium.

(3) Kohtuotsus koos vabadusekaotuse tunnustusega esitatakse korraga ainult ühele riigile.

(4) Vabadusekaotuse tunnustus koostatakse eesti keeles. Justiitsministeerium tõlgib selle täitva riigi määratud keelde.

§ 508⁵⁰. Vabadusekaotuse tunnistuse tagasivõtmine

Vabadusekaotuse tunnistuse võib põhjendusi esitades võtta täitvast riigist tagasi juhul, kui täitvas riigis ei ole asutud karistust täide viima. Tunnistuse tagasivõtmisel ei vii täitev riik karistust täide.

§ 508⁵¹. Isiku üleandmine

- (1) Kohtuotsuse tunnustamise otsuse koopia saadetakse Justiitsministeeriumile, kes korraldab isiku üleandmise.
- (2) Isik antakse üle 30 päeva jooksul arvates kohtuotsuse lõpliku otsuse tegemisest.
- (3) Kui üleandmist takistavad asjaolud, mis ei olene Eesti Vabariigist ega taotlevast riigist, antakse isik üle viivitamata pärast takistavate asjaolude äralangemist. Sellisel juhul toimub üleandmine kümne päeva jooksul alates uuest kokkulepitud tähtpäevast.

§ 508⁵². Karistuse täideviimise lõpetamisest teavitamine

Justiitsministeerium teavitab viivitamata täitva riigi pädevat asutust igast otsusest või meetmest, mille tulemusena karistus ei ole enam kohe või teatud tähtaja möödumisel täideviidav.

§ 508⁵³. Süüdimõistetud isiku üleandmise tagajärjed

- (1) Kui täitvas riigis on asutud karistust täide viima, ei ole Eestil enam lubatud sekkuda karistuse täideviimisse.
- (2) Karistuse täideviimise õigus läheb uuesti üle Eestile juhul, kui täitev riik on Eestit teavitanud süüdimõistetud isiku kinnipidamiskohast põgenemisest.

7. jaotis

Euroopa Liidu liikmesriigis tehtud vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist ning tingimuslike meetmete ja alternatiivse mõjutusvahendi järelevalvet käsitleva otsuse vastastikune tunnustamine ja täitmine

1. alljaotis **Üldsätted**

§ 508⁵⁴. Järelevalve teostamise tunnistus

Euroopa Liidu liikmesriigi vangistuse tingimisi kohaldamata jätmise ning tingimuslike meetmete ja alternatiivse mõjutusvahendi järelevalve teostamise tunnistus (edaspidi *järelevalve teostamise tunnistus*) on liikmesriigi pädeva õigusasutuse tehtud taotlus teisele Euroopa Liidu liikmesriigile tunnustada vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist või tingimuslike meetmete ja alternatiivse mõjutusvahendi kohaldamist käsitlevat kohtuotsust ning teostada tingimuslike meetmete ja alternatiivse mõjutusvahendi järelevalvet.

§ 508⁵⁵. Üldtingimused

- (1) Kohtuotsuse tunnustamine ja otsuses ettenähtud järelevalve käesoleva jaotise sätete kohaselt on lubatud juhul, kui kohtuotsuse aluseks olev tegu on kuritegu täitva riigi õiguse kohaselt, sõltumata teo koosseisu tunnustest.
- (2) Eesti tunnustab ja viib mõistetud karistuse täide, sõltumata selle karistatavusest Eesti karistusseadustiku järgi, kui tegemist on käesoleva seadustiku § 489⁶ lõikes 1 nimetatud süüteoga.
- (3) Kohtuotsuse tunnustamine ja otsuses ettenähtud järelevalve käesoleva jaotise sätete alusel on lubatud üksnes selliste tingimuslike meetmete või alternatiivse mõjutusvahendi puhul, mis on nimetatud käesoleva seadustiku §-s 508⁵⁷.

§ 508⁵⁶. Kohtuotsuse tunnustamise kriteeriumid

- (1) Eesti tunnustab kohtuotsust ja teostab määratud järelevalvet, kui süüdimõistetud isiku seaduslik alaline elukoht on Eestis, kui süüdimõistetud isik on Eestisse tagasi pöördunud või soovib tagasi pöörduda.
- (2) Eesti võib tunnustada kohtuotsust ja teostada määratud järelevalvet, kui süüdimõistetud isiku seaduslik alaline elukoht ei ole Eestis, ainult juhul, kui süüdimõistetud soovib asuda Eestisse elama ja:
 - 1) puuduvad süüdimõistetud Eestisse elama asumist takistavad asjaolud;
 - 2) süüdimõistetule on võimalik väljastada Eesti elamisluba;
 - 3) süüdimõistetul on perekondlikke või muid kaalukaid sidemeid Eesti riigiga;
 - 4) süüdimõistetud Eestisse elama asumine on kooskõlas isiku enda ja teiste temaga seotud isikute huvidega.
- (3) Kohus teeb motiveeritud otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isiku süüdimõistva kohtuotsuse tunnustamise ja määratud järelevalve teostamise kohta, kaaludes käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tingimusi ning võttes arvesse muid asjakohaseid asjaolusid.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud otsuse peale võib esitada kaebuse käesoleva seadustiku § 387 lõikes 1 sätestatud korras.

§ 508⁵⁷. Tingimuslike meetmete ja alternatiivse mõjutusvahendi liigid

Kohtuotsuse tunnustamine ja määratud järelevalve teostamine käesoleva jaotise kohaselt on lubatud üksnes järgmiste tingimuslike meetmete või alternatiivse mõjutusvahendi suhtes:

- 1) süüdimõistetud isiku kohustus teavitada konkreetset asutust elukoha või töökoha muutusest;
- 2) kohustus mitte siseneda otsuse teinud riigis või Eestis teatavatesse paikadesse või kindlaksmääratud piirkondadesse;
- 3) kohustus, mis sisaldab piiranguid Eesti territooriumilt lahkumise kohta;
- 4) juhised, mis on seotud käitumise, elukoha, hariduse ja koolituse ning vaba aja veetmisega või mis sisaldavad kutsealal tegutsemise piiranguid või viise;
- 5) kohustus ilmuda kindlaksmääratud aegadel konkreetse asutusse;
- 6) kohustus vältida kontakte konkreetsete isikutega;
- 7) kohustus vältida kontakte konkreetsete esemetega, mida on kasutatud või mida süüdimõistetud isik võib tõenäoliselt kasutada kuriteo toimepanemiseks;
- 8) kohustus hüvitada rahaliselt kuriteoga tekitatud kahju ja kohustus esitada tõendid selle kohustuse täitmise kohta;
- 9) kohustus teha ühiskondlikku tööd;
- 10) kohustus teha koostööd kriminaalhooldusametniku või sotsiaalhoolekande asutuse esindajaga, kelle tööülesanded on seotud süüdimõistetud isikutega;
- 11) kohustus läbida ravi või võõrutusravi.

§ 508⁵⁸. Kohtuotsuse tunnustamist ja määratud järelevalve teostamist välistavad ja piiravad asjaolud

Kohtuotsuse tunnustamisest või määratud järelevalve teostamise täitmisest võib keelduda, kui:

- 1) süüdimõistva kohtuotsuse aluseks olev tegu ei ole kuritegu Eesti karistusseadustiku kohaselt, välja arvatud käesoleva seadustiku § 489⁶ lõikes 1 sätestatud juhul;
- 2) taotlus ei ole esitatud järelevalve teostamise tunnistuse vormi kasutades, see on puudulik, ei vasta selle aluseks oleva taotleva riigi kohtuotsusele või ei ole sellele lisatud taotleva riigi kohtuotsust või selle koopiat ning esinevaid puudusi ei ole kõrvaldatud mõistliku aja jooksul;
- 3) süüdimõistetud isik ei ole käesoleva seadustiku § 508⁵⁶ lõikes 1 või 2 nimetatud isik;
- 4) karistuse täitmisele pööramine on Eesti karistusseadustiku järgi aegunud või seotud teoga, mis kuulub Eesti pädevusse tema riigisiseste õigusaktide alusel;
- 5) süüdimõistetud isikul on Eesti Vabariigis puutumatus või välislepingus ettenähtud eesõigused;
- 6) süüdimõistetud isik on alla neljateistaastane;
- 7) kohtuotsus on tehtud tagaselja, välja arvatud käesoleva seadustiku §-s 489⁷ sätestatud juhtudel;
- 8) määratud karistus hõlmab ravi, mida ei saa vaatamata käesoleva seadustiku §-le 508⁶² teostada Eestis kooskõlas kehtiva õigusega või lähtuvalt Eesti tervishoiusüsteemi korraldusest;
- 9) kohtuotsus on seotud kuriteoga, mis Eesti karistusseadustiku kohaselt on käsitatav kuriteona, mis on täielikult või suures või olulises osas toime pandud Eesti territooriumil või Eesti territooriumiga samaväärses kohas, või
- 10) tingimusliku meetme või alternatiivse mõjutusvahendi kestus on vähem kui kuus kuud.

§ 508⁵⁹. Otsuse teinud riigi teavitamine

Justiitsministeerium teavitab viivitamata taotleva riigi pädevat asutust mis tahes kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil:

- 1) kohtuotsuse ja tunnistuse edastamisest selle tunnustamiseks vastutavale pädevale asutusele;
- 2) asjaolust, et tegelikkuses on võimatu teostada järelevalvet, sest pärast kohtuotsuse ja järelevalve teostamise tunnistuse Eestile edastamist ei ole süüdimõistetud isikut võimalik Eesti territooriumilt leida ning Eestil ei ole kohustust karistust täide viia;
- 3) kohtuotsuse või vajaduse korral vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitleva otsuse tunnustamise lõplikust otsusest ja otsusest võtta vastutus tingimuslike meetmete või alternatiivse mõjutusvahendi järelevalve eest;
- 4) otsusest kohtuotsust mitte tunnustada ning järelevalvet mitte teostada käesoleva seadustiku § 508⁵⁸ kohaselt koos mittetunnustamise põhjendustega;
- 5) otsusest karistust kohandada käesoleva seadustiku § 508⁶² lõike 2 või 3 kohaselt koos otsuse põhjendustega;
- 6) otsusest karistust mitte täide viia käesoleva seadustiku § 489⁷ lõikes 1 nimetatud põhjustel koos otsuse põhjendustega.

2. alljaotis

Euroopa Liidu liikmesriigis tehtud vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist ning tingimuslike meetmete ja alternatiivse mõjutusvahendi järelevalvet käsitleva otsuse tunnustamise ja täitmise menetlus

§ 508⁶⁰. Tunnustamise ja täitmise otsustamine

- (1) Eestile esitatud järelevalve teostamise tunnistust on pädev menetlema Justiitsministeerium ja selle täitmise üle otsustama Harju Maakohus.
- (2) Lõplik otsus kohtuotsuse tunnustamise ja järelevalve teostamise kohta tuleb teha 60 päeva jooksul pärast seda, kui Justiitsministeerium on kohtuotsuse ja järelevalve teostamise tunnistuse kätte saanud.
- (3) Kui kohtuotsuse tunnustamise ja järelevalve teostamise otsustamine ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul võimalik, teavitab Justiitsministeerium sellest viivitamata taotleva riigi pädevat asutust, esitades viivituse põhjused ja hinnangulise aja, mis on vajalik lõpliku otsuse tegemiseks.

§ 508⁶¹. Kohtuotsuse tunnustamise edasilükkamine

Eesti võib kohtuotsuse tunnustamise edasi lükata, kui käesoleva seadustiku §-s 508⁵⁴ nimetatud järelevalve teostamise tunnistus on puudulik või ei vasta selgelt kohtuotsusele, kuni Justiitsministeeriumi poolt selle tunnistuse täiendamiseks või parandamiseks määratud mõistliku tähtpäevani.

§ 508⁶². Tingimusliku meetme ja alternatiivse mõjutusvahendi laadi ning tingimisi karistuse kestuse otsustamine

- (1) Kui isikule välisriigis määratud tingimusliku meetme või alternatiivse mõjutusvahendi laad või kestus või tingimisi karistuse kestus on vastuolus Eesti õigusega, kohaldatakse neid meetmeid Eesti karistusseadustiku kohaselt selliselt, et need oleksid kooskõlas Eesti karistusseadustiku alusel samaväärse kuriteo eest kohaldatavate tingimuslike meetmete või alternatiivse mõjutusvahendiga. Muudetud tingimuslik meede või alternatiivne mõjutusvahend peab võimalikult täpselt vastama otsuse teinud riigi määratud meetmele, mõjutusvahendile või tingimisi karistuse kestusele.
- (2) Kui isikule välisriigis määratud tingimuslikku meedet, alternatiivset mõjutusvahendit või tingimisi karistuse kestust on muudetud käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt põhjusel, et see ületab Eestis lubatud maksimaalset määra, ei tohi kohandatud meedet kohaldada lühemat aega, kui on Eesti karistusseadustiku kohaselt samaväärse kuriteo eest kohaldatava meetme maksimaalne kestus.
- (3) Ühelgi juhul ei tohi muudetud tingimuslik meede, alternatiivne mõjutusvahend või tingimisi karistuse kestus olla rangem kui isikule otsuse teinud riigis määratud meede, mõjutusvahend või tingimisi karistuse kestus.

§ 508⁶³. Kohtuotsuse tunnustamine ja järelevalve teostamine

- (1) Kohtuotsuse tunnustamisel pööratakse see viivitamata täitmisele Eesti õiguse kohaselt.
- (2) Isikule määratud järelevalvele, mõistetud karistuse täitmisele pööramisele, alternatiivse mõjutusvahendi kestusele ja muudele järelevalve teostamisega seotud otsustele kohaldatakse Eesti õigust.

§508⁶⁴. Eesti pädevuse lõppemine järelevalve teostamisel

Eesti annab tingimuslike meetmete ja alternatiivse mõjutusvahendi järelevalve ning kohtuotsusega seonduvate kõigi edasiste otsuste tegemise pädevuse tagasi otsuse teinud riigile juhul, kui süüdimõistetud isik ennast varjab või kui tal ei ole enam seaduslikku ja alalist elukohta Eesti Vabariigis.

3. alljaotis

Karistusest tingimisi vabastamist ja järelevalvet käsitleva kohtuotsuse esitamine Euroopa Liidu liikmesriigile

§ 508⁶⁵. Järelevalve teostamise tunnistuse esitamine tunnustamiseks ja täitmiseks

- (1) Järelevalve teostamise tunnistuse koostab isikule määratud kriminaalhooldusametnik või alternatiivset mõjutusvahendit kohaldav asutus.
- (2) Kohtuotsuse või selle koopia ja järelevalve teostamise tunnistuse edastab Euroopa Liidu liikmesriigi pädevale asutusele Justiitsministeerium.
- (3) Kohtuotsus koos järelevalve teostamise tunnistusega esitatakse korraka ainult ühele riigile.
- (4) Järelevalve teostamise tunnistus koostatakse eesti keeles. Justiitsministeerium tõlgib selle täitva riigi määratud keelde.
- (5) Järelevalve teostamise tunnistuse vormi kehtestab justiitsminister määrusega.

§ 508⁶⁶. Järelevalve teostamise tunnistuse tagasivõtmine

Järelevalve teostamise tunnistuse võib põhjendusi esitades võtta täitvast riigist tagasi juhul, kui järelevalvet ei ole täitvas riigis asunud teostama. Tunnistuse tagasivõtmisel ei pööra täitev riik kohtuotsust täitmisele ega teosta järelevalvet.

§ 508⁶⁷. Karistuse täideviimise lõpetamisest teavitamine

Justiitsministeerium teavitab viivitamata täitva riigi pädevat asutust igast otsusest või meetmest, mille tulemusena karistus ei ole enam kohe või teatud tähtaja möödumisel täideviidav.

§ 508⁶⁸. Eesti pädevuse lõppemine kohtuotsuse tunnustamiseks ja täitmiseks edastamisel

Eesti pädevus teostada järelevalvet tingimuslike meetmete või alternatiivse mõjutusvahendi üle lõpeb kohe, kui täitev riik on tunnustanud talle Eesti edastatud kohtuotsust ning teavitanud sellest Justiitsministeeriumi.

8. jaotis Euroopa Liidu liikmesriigi rahalise karistuse ja rahatrahvi tunnustamine ja täitmine

1. alljaotis Üldsätted

§ 508⁶⁹. Rahalise karistuse ja rahatrahvi määramise tunnistus

(1) Rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistus on teisele Euroopa Liidu liikmesriigile liikmesriigi pädeva õigusasutuse tehtud taotlus, milles nõutakse füüsiliselt või juriidiliselt isikult kohtuotsuses või muu asutuse otsuses nimetatud summa tasumist.

(2) Rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistuse vormi kehtestab justiitsminister määrusega.

§ 508⁷⁰. Abistamise ulatus

Rahalise karistuse või rahatrahvi tunnustamine ja täitmine on lubatud, sõltumata teo karistatavusest Eesti seaduse järgi, kui otsuse teinud riigis on ette nähtud karistus järgmiste süütegude eest:

- 1) käesoleva seadustiku § 489⁶¹ lõikes 1 nimetatud kuriteod;
- 2) liiklussüüteod, sealhulgas süüteod, mis seonduvad töö- ja puhkeaja ning autoveo ohutus- ja sõiduaja nõuetega;
- 3) salakaubavedu;
- 4) intellektuaalse omandi vastased süüteod;
- 5) tervisevastased süüteod;
- 6) karistusseadustiku 13. peatüki 1. jao 2. jaotises nimetatud kahjustamissüüteod;
- 7) vargus;
- 8) Euroopa Ühenduse asutamislepingu ja Euroopa Liidu lepingu VI jaotise alusel vastuvõetud õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmise eesmärgil otsuse teinud riigi poolt süüteoks tunnistatud teod.

§ 508⁷¹. Tunnustamist piiravad ja välistavad asjaolud

Kohtuotsuse tunnustamine ja täitmine on keelatud, kui:

- 1) taotlus ei ole esitatud käesoleva seadustiku §-s 508⁶⁹ sätestatud rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistuse vormi kasutades, see on puudulik, ei vasta selle aluseks oleva taotleva riigi kohtuotsusele või ei ole sellele lisatud taotleva riigi kohtuotsust või muu asutuse otsust või selle koopiat ning esinevaid puudusi ei ole kõrvaldatud mõistliku aja jooksul;
- 2) kohtulikult karistatud isiku suhtes on Eestis või muus riigis, välja arvatud otsuse teinud riigis, sama süüteo eest otsus vastu võetud ja täide viidud;
- 3) otsus on tehtud muu teo suhtes kui käesoleva seadustiku §-s 508⁷⁰ nimetatud tegu;
- 4) karistuse täitmisele pööramine on Eesti karistusseadustiku järgi aegunud ning seotud teoga, mis kuulub Eesti pädevusse tema riigisiseste õigusaktide alusel;
- 5) süüdimõistetud isikul on Eesti Vabariigis puutumatus või välislepingus ettenähtud eesõigused;
- 6) süüdimõistetud isik on alla neljateistaastane;
- 7) kohtuotsus on tehtud tagaselja, välja arvatud käesoleva seadustiku §-s 489⁷ sätestatud juhtudel;
- 8) kohtuotsus on seotud kuriteoga, mis Eesti karistusseadustiku kohaselt on käsitatav kuriteona, mis on täielikult või suures või olulises osas toime pandud Eesti territooriumil või Eesti territooriumiga samaväärses kohas, või
- 9) määratud rahaline karistus on võrdne 70 euroga või sellest väiksem.

2. alljaotis Rahalise karistuse ja rahatrahvi määramise tunnistuse tunnustamine ja täitmine

§ 508⁷². Välisriigis mõistetud rahalise karistuse ning rahatrahvi tunnustamise ja täitmise menetlus

(1) Rahatrahvi või rahalise karistuse tunnustamine ja täitmine toimub käesoleva seadustiku §-des 489⁶–489¹¹ sätestatud korras järgmise erisusega:

- 1) otsuse tunnustamise otsustab karistatud isiku elukoha järgne maakohus või elukoha puudumise korral Harju Maakohus;
- 2) kohus otsustab välisriigi otsuse tunnustamise kirjalikus menetluses taotluse kohtusse saabumisest arvates 30 päeva jooksul;
- 3) rahatrahvi või rahalise karistuse summa arvutatakse otsuse tegemise päeval kehtiva kursi alusel eurodesse;
- 4) täitev riik võib sissenõutud rahalise karistuse või rahatrahvi summat vähendada riigisisese õiguse kohaselt sama liiki tegude eest sätestatud rahalise karistuse või rahatrahvi maksimaalse summani.

(2) Kui välisriigis mõistetud rahalist karistust ei ole võimalik täita, võib kohus selle otsuse teinud riigi loal asendada karistusseadustiku §-s 70 sätestatud korras, arvestades, et vangistuse ja üldkasuliku töö aeg ei tohi ületada otsuse teinud riigis ettenähtud ülemmäära.

(3) Kui süüdimõistetud esitab tõendi rahasumma osalise või täieliku tasumise kohta, arvatakse sissenõutavast rahalise karistuse või rahatrahvi summast maha see osa, mis on makstud.

(4) Kui karistatud isik on rahalise karistuse või rahatrahvi enne kohtuistungit täielikult tasunud, lõpetab kohus asjas menetluse määrusega.

§ 508⁷³. Rahalise karistuse asendamine summa tasumata jätmise korral

(1) Kui otsust ei ole võimalik täielikult või osaliselt täita, asendatakse see vangistuse, aresti või üldkasuliku tööga Eesti karistusseadustiku kohaselt. Asendamine on lubatud üksnes juhul, kui taotlev riik sellist asendamist on lubanud. Vastav luba peab olema märgitud rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistusel.

(2) Asendamise kestuse määramisel lähtutakse Eesti karistusseadustikust, kuid see ei tohi ületada taotleva riigi edastatud rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistuses märgitud ülemmäära.

§ 508⁷⁴. Rahalise karistuse ja rahatrahvi määramise tunnistuse täitmisel laekuv raha

Rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistuse täitmisest laekuv raha kantakse Eesti riigituludesse, kui Eesti ja taotlev riik ei ole teisiti kokku leppinud.

3. alljaotis

Rahalise karistuse ja rahatrahvi määramise tunnistuse esitamine

§ 508⁷⁵. Rahalise karistuse ja rahatrahvi määramise tunnistuse esitamine tunnustamiseks ja täitmiseks

(1) Rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistuse koostab rahalise karistuse mõistnud kohus või rahatrahvi määranud kohtuväline menetleja.

(2) Kohtuotsuse või muu asutuse otsuse või selle koopia ning rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistuse kohtuotsuse tunnustamiseks ja täitmiseks edastab Euroopa Liidu liikmesriigi pädevale asutusele Justiitsministeerium.

(3) Kohtuotsus koos rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistusega esitatakse korraga ainult ühele riigile.

(4) Rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistus koostatakse eesti keeles. Justiitsministeerium tõlgib selle täitva riigi määratud keelde.

(5) Rahalise karistuse või rahatrahvi määramise tunnistuse vormi kehtestab justiitsminister määrusega.

§ 508⁷⁶. Karistuse täideviimise lõpetamisest teavitamine

Justiitsministeerium teavitab viivitamata täitva riigi pädevat asutust igast otsusest või meetmest, mille tulemusena ei ole karistust enam võimalik täitmisele pöörata.

§ 508⁷⁷. Eesti pädevuse lõppemine kohtuotsuse tunnustamiseks ja täitmiseks edastamisel

Eesti pädevus viia läbi täitemenetlus lõpeb kohe, kui täitev riik on tunnustanud talle Eesti edastatud kohtuotsust ja teavitanud sellest Justiitsministeeriumi.

9. jaotis

Teabe ja jälitustoiminguga kogutud teabe vahetamine Euroopa Liidu liikmesriikide vahel

§ 508⁷⁸. Teabe ja jälitustoiminguga kogutud teabe vahetamine

(1) Süütegude avastamise, tõkestamise ja kriminaalmenetluse läbiviimise eesmärgil võib Euroopa Liidu liikmesriigiga vahetada teavet ja jälitustoiminguga kogutud teavet, arvestades käesolevas seaduses sätestatud tingimusi.

(2) Seaduses sätestatud ulatuses on rahvusvaheliseks koostööks teabe ja jälitustoiminguga kogutud teabe (edaspidi *teave*) vahetamiseks Euroopa Liidu liikmesriikide vahel pädevad õigusasutused käesoleva seadustiku § 126² lõikes 1 sätestatud jälitusasutused.

(3) Käesolevas jaotises sätestatud rahvusvahelise koostöö keskasutus on Politsei- ja Piirivalveamet. Maksu- ja Tolliamet osaleb rahvusvahelises koostöös iseseisvalt oma pädevuse piires.

§ 508⁷⁹. Taotluse vorm

(1) Välisriigile esitatavas teabe taotluses tuleb märkida:

- 1) taotluse esitamise põhjendus;
- 2) teabe taotlemise põhjus;
- 3) seos taotluse esitamise aluseks oleva põhjuse ja isiku vahel, kelle kohta teavet soovitakse.

(2) Taotluse vormi kehtestab siseminister määrusega.

§ 508⁸⁰. Taotluse täitmise tingimused

(1) Taotluse täitmine ei ole lubatud ja sellest keeldutakse, kui:

- 1) esinevad käesoleva seadustiku §-s 436 sätestatud keeldumise alused;
- 2) taotluse täitmine kahjustaks käimasolevat kriminaalmenetlust või jälitustoimingu tegemist või isiku turvalisust;
- 3) taotlus on selgelt ebaproportsionaalne või ebaoluline võrreldes taotletava eesmärgiga.

(2) Kohtueelse menetluse andmete avaldamisel lähtutakse käesoleva seadustiku §-s 214 sätestatust.

§ 508⁸¹. Välisriigilt saabunud taotluse täitmine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet kontrollib liikmesriigist saabunud taotluse nõuetekohasust, lubatavust ja täitmise võimalikkust ning edastab selle täitmiseks pädevale asutusele.

(2) Taotlust täites lähtutakse käesolevast seadustikust. Liikmesriigi taotlusel võidakse taotluse täitmisel lähtuda menetlusnormidest, mis erinevad käesolevas seadustikus sätestatutest, kui see ei ole vastuolus Eesti õiguse põhimõtetega.

(3) Taotlus täidetakse ja teave edastatakse liikmesriigile 14 päeva jooksul taotluse Politsei- ja Piirivalveametisse saabumisest arvates. Kui taotluse saanud asutusel ei ole võimalik taotlust selle tähtaja jooksul täita, esitab ta põhjendused, kasutades käesoleva seadustiku § 508⁷⁹ lõikes 2 sätestatud vormi. Põhjendused esitatakse Politsei- ja Piirivalveametile, kes informeerib viivitusest taotlevat riiki.

(4) Taotluse täitmise tulemusena kogutud teabe saadab taotluse täitnud asutus viivitamata Politsei- ja Piirivalveametile, kes edastab selle taotlevale riigile. Kui taotlus on saadetud välisriigist Maksu- ja Tolliametile, siis edastab vastuse taotlevale riigile Maksu- ja Tolliamet.

§ 508⁸². Liikmesriigilt saabunud kiireloomulise taotluse täitmine

(1) Kui tegemist on kiireloomulise taotlusega ning taotluse saanud asutusel on otsene juurdepääs taotletavale teabele, vastatakse taotlusele kaheksa tunni jooksul taotluse Politsei- ja Piirivalveametisse või Maksu- ja Tolliametisse saabumisest arvates.

(2) Kui taotluse saanud pädeval asutusel ei ole võimalik vastata kaheksa tunni jooksul, esitab ta põhjendused, kasutades käesoleva seadustiku § 508⁷⁹ lõikes 2 sätestatud vormi. Põhjendused esitatakse Politsei- ja Piirivalveametile, kes informeerib viivitusest taotlevat liikmesriiki. Maksu- ja Tolliametile saadetud taotluse korral informeerib taotlevat liikmesriiki Maksu- ja Tolliamet. Sellisel juhul täidetakse taotlus kolme päeva jooksul.

§ 508⁸³. Taotluse esitamine liikmesriigile

Taotlus välisriigi pädevale asutusele esitatakse Politsei- ja Piirivalveameti kaudu, kes kontrollib taotluse nõuetekohasust. Maksu- ja Tolliamet võib oma pädevuse piires esitada taotluse välisriigi pädevale asutusele otse. Nõuetekohane taotlus esitatakse liikmesriigile rahvusvaheliseks koostööks kasutatavate kanalite kaudu.

§ 508⁸⁴. Omaalgatuslik teabeedastus

(1) Pädev asutus võib edastada välisriigile ilma selleks eelnevat taotlust saamata asjakohast ja vajalikku teavet, mis võib aidata kaasa käesoleva seadustiku § 489⁶lõikes 1 nimetatud kuritegude avastamisele, tõkestamisele või uurimisele.

(2) Teave saadetakse Politsei- ja Piirivalveametile, kes edastab selle välisriigile.”;

81)seadust täiendatakse normitehnilise märkusega järgmises sõnastuses:

„¹Nõukogu 6. oktoobri 2006. a raamotsus 2006/783/JSK konfiskeerimisotsuste suhtes vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta (ELT L 328, 24.11.2006, lk 59–78);
nõukogu 26. veebruari 2009. a raamotsus 2009/299/JSK, millega muudetakse raamotsuseid 2002/584/JSK, 2005/214/JSK, 2006/783/JSK, 2008/909/JSK ning 2008/947/JSK, edendades seeläbi isikute menetlusõigusi ja tõhustades selliste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamist, mis tehakse, kui asjaomane isik ei viibi isiklikult kohtulik arutelul (ELT L 81, 27.03.2009, lk 24–36);
nõukogu 27. novembri 2008. a raamotsus 2008/947/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kohtuotsuste ja vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevate otsuste suhtes, et teostada tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite järelevalvet (ELT L 337, 16.12.2008, lk 102–122);
nõukogu 27. novembri 2008. a raamotsus 2008/909/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil (ELT L 327, 05.12.2008, lk 27–46);
nõukogu 29. detsembri 2006. a raamotsus 2006/960/JSK Euroopa Liidu liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelise teabe ja jälitusteabe vahetamise lihtsustamise kohta (ELT L 386, 29.12.2006, lk 89–100);
nõukogu 27. novembri 2008. a raamotsus 2008/977/JSK kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalse koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta (ELT L 350, 30.12.2008, lk 60–71);
nõukogu 13. detsembri 2011. a direktiiv 2011/99/EL Euroopa lähenemiskeelu kohta (ELT L 338, 21.12.2011, lk 2–18);
nõukogu 22. mai 2012. a direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 01.06.2012, lk 1–10);
nõukogu 30. novembri 2009. a raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42–47);
nõukogu 22. juuli 2003. a raamotsus 2003/577/JSK vara tõendite arestimise otsuste täitmise kohta Euroopa Liidus (ELT L 196, 02.08.2003, lk 45–55);
nõukogu 13. juuni 2002. a raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (ELT L 190, 18.07. 2002, lk 1–20).”.

§ 2. Advokatuuriseaduse muutmine

Advokatuuriseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 64¹lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Riigi õigusabi osutava advokaadi nimetab igas riigi õigusabiga asjas advokatuuri juhatus või juhatuse määratud isik.”;

2)paragrahvi 64¹lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Riigi õigusabi korraldus ja osutamine loetakse katkematuks ja mõistlikult kättesaadavaks, kui kõikidel päevadel on tagatud menetlustoimingute õigeaegselt läbiviimiseks vajalik arv riigi õigusabi osutavate advokaatide nimetamine ning nimetatud advokaatide poolt õigeaegselt menetlustoimingutel osalemine.”;

3)paragrahvi 64¹lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Advokatuuri juhatus peab tagama, et advokaat, kes on nimetatud isikule riigi õigusabi osutama, osutaks isikule samas asjas õigusteenust kuni asja lõpliku lahendamiseni, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.”.

§ 3. Halduskohtumenetluse seadustiku muutmine

Halduskohtumenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 109 lõike 3 teine lause loetakse kolmandaks lauseks ja lõiget täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Menetluskuludid Eesti Vabariigi kasuks välja mõistvale lahendile võib kohus eraldi dokumendis lisada nõude täitmiseks vajalikud andmed.”;

2)paragrahvi 109 täiendatakse lõikega 3¹järgmises sõnastuses:

„(3¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud nõude täitmiseks vajalikud andmed ja nende vormistamisele esitatavad tehnilised nõuded kehtestab justiitsminister määrusega.”;

3)paragrahvi 160 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Otsusele, millega kohustatakse menetlusosalist tasuma Eesti Vabariigile rahasumma tulenevalt nõudest, mis ei ole tekkinud riigi ega riigi haldusorgani osalemisest kohtus menetlusosalisena, võib kohus eraldi dokumendis lisada nõude tasumiseks vajalikud andmed.

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud nõude täitmiseks vajalike andmete loetelu ja nende vormistamisele esitatavad tehnilised nõuded kehtestab justiitsminister määrusega.”.

§ 4. Kaitseliidu seaduse muutmine

Kaitseliidu seaduse § 24 lõike 2 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) kellel on lastega töötamise piirang Eesti Vabariigi lastekaitse seaduse tähenduses;”.

§ 5. Kohtute seaduse muutmine

Kohtute seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 58 pealkirja täiendatakse pärast sõna „Justiitsministeeriumis” sõnadega „ning nimetamine riigi peaprokuröriks”;

2)paragrahvi 58 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohtuniku võib tema soovil ja kohtu esimehe nõusolekul üle viia kuni kolmeks aastaks Riigikohtu või Justiitsministeeriumi teenistusse või nimetada viieks aastaks riigi peaprokuröriks. Riigikohtu või Justiitsministeeriumi teenistuses või riigi peaprokuröriks oleku ajal peatuvad kohtuniku volitused. Kohtunikul säilivad Riigikohtu või Justiitsministeeriumi teenistuses oleku ajal kohtunikupalk ja muud tagatised. Riigi peaprokuröriks nimetamisel makstakse kohtunikule riigi peaprokuröri ametipalka ja tal säilivad kohtuniku muud tagatised.”;

3)paragrahvi 58 lõike 3 esimeses lauses asendatakse sõnad „lahkuda sooviva” sõnadega „või riigi peaprokuröri ametikohalt lahkuva”;

4)paragrahvi 58 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui kohtunikul pärast Riigikohtu või Justiitsministeeriumi teenistusest või riigi peaprokuröri ametikohalt lahkumist puudub võimalus tagasi pöörduda samasse kohtusse vabale kohtunikukohale ja ta ei soovi asuda teise kohtusse, vabastatakse kohtunik ametist ning talle makstakse hüvitisena kuue kuu ametipalk. Hüvitis arvutatakse selle määramise ajal kehtivast ametipalgast kohtunikukohal, millel kohtunik viimati enne Justiitsministeeriumisse või Riigikohtusse siirdumist või riigi peaprokuröriks nimetamist töötas.”.

§ 6. Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmine

Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seadust täiendatakse §-ga 25² järgmises sõnastuses:

„§ 25². Rahvusvahelises koostöös kriminaalmenetluse sätete kohaldamine

(1) Kriminaalmenetluse seadustiku 19. peatüki 8. jao 5. jaotises sätestatud kohaldatakse kohtuotsuste suhtes, mis on tehtud pärast 2008. aasta 24. novembrit.

(2) Kriminaalmenetluse seadustiku 19. peatüki 8. jao 6. jaotises sätestatud kohaldatakse kohtuotsuste suhtes, mis on tehtud pärast 2011. aasta 5. novembrit.

(3) Kriminaalmenetluse seadustiku 19. peatüki 8. jao 7. jaotises sätestatud kohaldatakse kohtuotsuste suhtes, mis on tehtud pärast 2011. aasta 6. detsembrist.”.

§ 7. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduse § 58 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohtuotsuse või -määruse kordusärakirja väljastamise eest, kohtueelse või kohtuvälise menetluse menetlusdokumendi või kohtumenetluse muu dokumendi, samuti elektroonilise dokumendi väljatrüki väljastamise eest tasutakse riigilõivu iga väljastatud lehekülje eest alates 21. leheküljest 0,3 eurot.”

§ 8. Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse muutmine

Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse § 29 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Uurimisasutuse, prokuratuuri või kohtu määruse alusel ei lubata juurdepääsu piiratud, konfidentsiaalse või salajase taseme riigisaladusele, kui see seab ohtu kriminaalmenetluse seadustiku § 126¹⁴ punktides 2, 4, 5, 6 ja 7 sätestatud õiguste kaitse, ja täiesti salajase taseme riigisaladusele.”

§ 9. Riigi õigusabi seaduse muutmine

Riigi õigusabi seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 6 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kriminaalmenetluses saab riigi õigusabi oma majanduslikust seisundist sõltumata füüsilisest isikust kahtlustatav või süüdistatav, kes ei ole kaitsjat valinud kokkuleppel, välja arvatud kriminaalmenetluse seadustiku §-s 44¹ ja § 227 lõikes 5 sätestatud juhtudel, ja kelle kriminaalasjas on kaitsja osavõtt seaduse järgi kohustuslik või kes taotleb kaitsja osavõttu.”;

2)paragrahvi 6 lõike 4 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kriminaalmenetluses saab kahtlustatavana või süüdistatavana riigi õigusabi juriidiline isik, kes ei ole kaitsjat valinud kokkuleppel, välja arvatud kriminaalmenetluse seadustiku §-s 44¹ ja § 227 lõikes 5 sätestatud juhtudel, ja kelle kriminaalasjas on kaitsja osavõtt seaduse järgi kohustuslik või kes taotleb kaitsja osavõttu.”;

3)paragrahvi 17 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Riigi õigusabi saanud isiku õigus riigi õigusabile säilib asja ülekandumisel mõneks teiseks käesoleva seaduse § 4 lõikes 3 ettenähtud riigi õigusabi liigiks ning varasemalt nimetatud advokaat jätkab isikule riigi õigusabi osutamist, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 ettenähtud juhul.”;

4)paragrahvi 17 lõike 2 teises lauses asendatakse sõna „määratud” sõnaga „nimetatud”;

5)paragrahvi 18 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 18. Riigi õigusabi osutaja nimetamine

(1) Advokaatur nimetab viivitamata kohtu, prokuratuuri või uurimisasutuse määruse alusel riigi õigusabi osutava advokaadi. Advokaatuuri nimetatud advokaat kohustub asuma viivitamata riigi õigusabi osutama ja korraldama oma tegevuse selliselt, et tal oleks võimalik õigeaegselt osaleda menetlustoimingutes.”;

6)paragrahvi 18 lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohtul, prokuratuuril või uurimisasutusel ei ole õigust leppida advokaadiga kokku riigi õigusabi osutamises ega nimetada riigi õigusabi osutavat advokaati.

(3) Riigi õigusabi osutamisel tõendab advokaadi volitust riigi õigusabi saaja esindamiseks või kaitsmiseks advokaadi kinnitus, et teda on nimetatud riigi õigusabi osutama. Kahtluse korral võib nõuda advokaadi nimetamise kohta kinnitust advokaatuurilt.”;

7)paragrahvi 20 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Uus riigi õigusabi osutaja nimetatakse kohtu, prokuratuuri või uurimisasutuse määruse alusel käesoleva seaduse §-s 18 sätestatud korras.”;

8)paragrahvi 20 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Uus riigi õigusabi osutaja nimetatakse käesoleva seaduse §-s 18 sätestatud korras.”;

9)paragrahvi 20 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Riigi õigusabi osutava advokaadi advokaatuurist väljaarvamise, väljaheitmise või tema kutsetegevuse peatamise või pikaajalise töövõimetuse või surma korral, samuti muul seaduses sätestatud juhul nimetab advokaatur senise riigi õigusabi osutaja või riigi õigusabi saaja taotlusel või kohtu, prokuratuuri või uurimisasutuse määruse alusel või omal algatusel uue riigi õigusabi osutaja käesoleva seaduse §-s 18 sätestatud korras.”;

10)paragrahvi 20 lõike 3¹ kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kohus edastab advokaadi riigi õigusabi osutamisest kõrvaldamise määruse advokatuurile aukohtumenetluse algatamiseks ning vajaduse korral uue riigi õigusabi osutaja nimetamiseks.”.

§ 10. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmine

Tsiviilkohtumenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 179 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(2¹) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kohtulahendile, millega mõistetakse Eesti Vabariigi kasuks välja menetluskulud või menetlusabikulud, võib kohus lisada eraldi dokumendis nõude tasumiseks vajalikud andmed.

(2²) Käesoleva paragrahvi lõikes 2¹ nimetatud nõude täitmiseks vajalike andmete loetelu ja nende vormistamisele esitatavad tehnilised nõuded kehtestab justiitsminister määrusega.”;

2)paragrahvi 442 täiendatakse lõigetega 11 ja 12 järgmises sõnastuses:

„(11) Otsusele, millega kohustatakse menetlusosalist tasuma Eesti Vabariigile rahasumma tulenevalt nõudest, mis ei ole tekkinud riigi ega riigi haldusorgani osalemisest kohtus menetlusosalisena, võib kohus eraldi dokumendis lisada nõude tasumiseks vajalikud andmed.

(12) Käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatud nõude täitmiseks vajalike andmete loetelu ja nende vormistamisele esitatavad tehnilised nõuded kehtestab justiitsminister määrusega.”;

3)paragrahvi 465 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(2¹) Määrusele, millega kohustatakse menetlusosalist tasuma Eesti Vabariigile rahasumma tulenevalt nõudest, mis ei ole tekkinud riigi ega riigi haldusorgani osalemisest kohtus menetlusosalisena, võib kohus eraldi dokumendis lisada nõude tasumiseks vajalikud andmed.

(2²) Käesoleva paragrahvi lõikes 2¹ nimetatud nõude täitmiseks vajalike andmete loetelu ja nende vormistamisele esitatavad tehnilised nõuded kehtestab justiitsminister määrusega.”.

§ 11. Väärteomenetluse seadustiku muutmine

Väärteomenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 107 täiendatakse lõigetega 3 ja 4 järgmises sõnastuses:

„(3) Otsusele või määrusele, millega kohustatakse menetlusosalist tasuma Eesti Vabariigile rahasumma tulenevalt nõudest, mis ei ole tekkinud riigi ega riigi haldusorgani osalemisest kohtus menetlusosalisena, võib kohus eraldi dokumendis lisada nõude tasumiseks vajalikud andmed.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud nõude täitmiseks vajalike andmete loetelu ja nende vormistamisele esitatavad tehnilised nõuded kehtestab justiitsminister määrusega.”;

2)paragrahvi 134 lõiget 1 ja § 153 lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa „§-dest” tekstiosaga „107 ja”.

§ 12. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub üldises korras.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 23, 28 ja 48 ning §-d 3, 10 ja 11 jõustuvad 2014. aasta 1. juulil.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 33, 59–81 ja § 6 jõustuvad 2015. aasta 1. jaanuaril.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees